

DEPARTAMENTUL DE STUDII PARLAMENTARE ȘI POLITICI UE
DIRECȚIA STUDII ȘI DOCUMENTARE LEGISLATIVĂ

**SANCTIUNI PENALE NEPRIVATIVE DE LIBERTATE
ÎN STATE MEMBRE ALE UNIUNII EUROPENE**

NOIEMBRIE 2015

LumeaJustitiei.ro

Documentare și sinteză: Bogdan Mrejeru, consilier parlamentar

Lucrarea poate fi accesată direct pe Intranet la pagina Direcției studii și documentare legislativă.

* Lucrările elaborate în cadrul Direcției studii și documentare legislativă au caracter documentar și nu reprezintă punctul de vedere al Camerei Deputaților

ABSTRACT

În cadrul acestui studiu s-a încercat o prezentare sintetică a instituției pedepselor executabile în regim neprivativ de libertate și a modalităților în care acestea pot fi puse în executare.

Astfel, a fost abordată problematica sanctiunilor penale nepriveitive care sunt definite în cel mai simplu mod ca acele măsuri penale care nu-l lipesc pe individ de libertatea sa și care îi permit să se reabilitizeze fără a petrece o anumită perioadă de timp într-un penitenciar. Aceste măsuri alternative non custodiale sunt de două tipuri și anume: cele care implică controlul incuzaților și cele care nu implică un astfel de control¹.

Este demn de reținut că sanctiunile penale nepriveitive de libertate nu-l izolează pe făptuitor de familie, de modul său de viață obișnuit și îi permit să se autoeducre, să-și schimbe comportamentul antisocial și mentalitatea care îl determină să comită infracțiuni.

De asemenea, au fost analizate din punct de vedere al dreptului comparat alternativele detenției penitenciare în legislație altor țări, și anume: Belgia, Cehia, Danemarca, Finlanda, Franța, Italia, Irlanda, Germania, Portugalia, Spania, Suedia, precum și modalitățile de executare a pedepselor în regim neprivativ de libertate.

Nu a fost uitată nici importanța aplicării și executării pedepselor în regim neprivativ de libertate, cu analiza dezavantajelor pedepsei inchisorii în fața alternativelor detenției penitenciare și percepția societății asupra oportunității aplicării sanctiunilor penale și a măsurilor nepriveitive de libertate.

¹ <http://legestari.ro/sanctiuni-e-neprivative-de-libertate/>

C U P R I N S

1. CONSIDERAȚII GENERALE	5
2. ASPECTE DE DREPT COMPARAT	7
BELGIA	7
CEHIA	9
CROATIA	14
DANEMARCA	14
FINLANDA	16
FRANȚA	17
ITALIA	21
IRLANDA	24
GERMANIA	27
MAREA BRITANIE	29
OLANDA	34
PORUGALIA	34
SPANIA	36
SUEDIA	37
CONCLUZII	37
BIBLIOGRAFIE	41

1. CONSIDERAȚII GENERALE

Imaginea de ansamblu a problematicii a fost abordată prin prezentarea importanței aplicării sancțiunilor penale și a măsurilor neprivative de libertate în contextul existenței unor dezavantaje ale pedepsei închisorii în fața alternativelor detenției penitenciare.

Sancțiunile de drept penal se pot defini, în cel mai general mod, ca fiind urmările care decurg din nerespectarea unei norme juridice penale. Ele se clasifică în primul rând în: sancțiuni penale privative de libertate și sancțiuni penale neprivative de libertate. Acestea din urmă sunt acelora care nu-l lipsesc pe individ de libertatea sa. Ele ar trebui să se aplique mai des, deoarece privarea de libertate prezintă multe dezavantaje atât pentru individ, cât și pentru societate în ansamblul ei.

Libertatea persoanei² este o cerință esențială într-o societate democratică³. Restrângerea libertății⁴ realizată fără un cadru normativ adecvat și în afara unui sistem juridic⁵ se poate transforma în una din cele mai grave atingeri ale drepturilor fundamentale, astfel încât nu doar libertatea de mișcare ar putea fi afectată, ci libertățile ale omului care sunt inviolabile, intangibile și care nu pot fi limitate prin măsuri de prevenire sau punitive (libertatea conștiinței, a gândirii, a opiniei de orice fel, a credinței religioase, demnitatea umană, etc.).

Un argument care ar trebui să încurajeze instanțele să aplique sancțiunile alternative celor privative de libertate este supraaglomerarea închisorii.

Ea este cel mai simplu înțelesă ca un decalaj între numărul de locuri și cel de deținuți. Un alt argument în favoarea aplicării sancțiunilor neprivitative de libertate este legat de resocializarea individului⁶.

Alternatiile la sancțiunea privativă de libertate sunt de două feluri și anume: cele care implică supravegherea sau controlul condamnatelor și cele care nu necesită o astfel de supraveghere.

Printre argumentele celor care au apreciat beneficiul aplicării alternativelor la detenție se numără aceleia că infractorul ar avea o sansă mai mare de îndreptare și de reintegrare, recuperarea socială ar fi mai scurtă, iar costurile sociale mai mici, apreciindu-se că penitenciarul nu asigură nevoie vea persoanei condamnate.

Contraargumentele celor ce nu sunt de acord cu aplicarea acestor măsuri sunt și ele substanțiale: infractorul lăsat în libertate ar reprezenta un pericol pentru societate întrucât sunt mijloace insuficiente de supraveghere astfel încât ar comite și alte infracțiuni, pedeapsa aplicată neînțelegându-și scopul în acest mod și de asemenea nu ar exista siguranță întrucât infractorul poate recidiva și poate avea acces la mai multe mijloace de comitere de infracțiuni în stare de libertate.

În România, cadrul legal privind executarea pedepselor neprivitative de libertate este dat de Legea nr. 253/2013 privind executarea pedepselor, a măsurilor educative și a altor măsuri neprivitative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal,

² „Libertatea este fundamentalul dreptului” – Mircea Djurova, Fundamentul fonomenului juridic, Paris, 1913

³ http://www.ulibuc.ro/studii/Doctorate/2014/Marius_POPA%20FI_AVIAN%20ALEXANDRU%20Reglementul%20europene%20de%20jurisprudenta%20CEDO%20privind%20măsurile%20preventive%20și%20aplicarea%20acestor%20măsurilor%20procesuale%20penale%20român%20zaz%20doctorat%20rezumat.pdf

⁴ <http://www.upm.ro/giduri/GDIN-01/LawLaw%202011%2040.pdf>

⁵ <http://www.scr.ro/44m/2007.pdf>

⁶ http://doctorat.ulibuc.ro/justinie/publicat/enumrate/2010/drept/Groza_Delina_Georgie_Po.pdf

publicată în Monitorul Oficial nr. 513 din 14 august 2013, intrată în vigoare de la 1 februarie 2014⁷.

Aplicarea sanctiunilor penale, indiferent de caracterul acestora, are ca scop prevenirea săvârșirii unor noi infracțiuni. Anumite sanctiuni penale presupun executarea în regimul detenției (privativ de libertate, în sistem penitenciar), în timp ce altele se înfățișează drept „alternative la pedeapsa închisorii”⁸.

Este de remarcat că la nivelul Uniunii Europene și internațional există o serie de reglementări juridice care promovează necesitatea implementării sanctiunilor penale alternative la pedeapsa închisorii, dintre care amintim *Regulile de la Tokyo*, *Regulile de la Beijing*, *Recomandarea Comitetului de miniștri ai statelor membre UE nr. (92) 16, referitoare la Regulamentul European privind sanctiunile și măsurile comunitare*.

„Regulile de la Tokyo” reprezintă un set de reguli minime care „reglementează participarea comunității și cooperarea cu organismele internaționale și non-guvernamentale (ONG-uri), cu voluntari în procesul implementării și administrării măsurilor neprivative de libertate.”⁹

Suspendarea condiționată a executării pedepsei se subsumează categoriei sanctiunilor penale alternative la pedeapsa închisorii și în acest context se impune a fi percepută ca având fizionomia unei adevărate pedepse în sensul art. 52 din Codul Penal: „Pedeapsa este o măsură de constrângere și un mijloc de reeducare a condamnatului. Prin executarea pedepsei se urmărește formarea unei atitudini corecte față de muncă, față de ordinea de drept și față de regulile de conviețuire socială”.

Raționile de politică penală care fundamentează adoptarea acestei măsuri se axează în principal pe *paradigma justiției restituției* (în antiteză cu cea a justiției represive clasice), care apreciază că scopul pedepsei aplicate poate fi atins în absența executării efective a acesteia, dată fiind periculozitatea scăzută a condamnatului, dublată de încrederea în posibilitatea îndreptării acestuia într-o anumită perioadă de timp (*termen de incercare*).

Nu trebuie omise consecințele negative pe care le implică privarea de libertate și ne referim la impactul puternic asupra status-ului psihico-fizic, înstrăinarea față de familie și modul său de viață, contactul cu infractori recidiviști.

În această perspectivă, sanctiunile penale alternative la pedeapsa închisorii sunt definite ca substituenți ai pedepsei închisorii, luate de instanța de judecată cu ocazia aplicării unor sanctiuni, cu consumămantul infractorului, având ca scop menținerea acestuia în libertate (comunitate), prin limitarea unor drepturi și libertăți, în paralel cu exercitarea unui control din partea unor servicii de specialitate. În concordanță cu această definiție, s-a considerat ca principalele sanctiuni penale alternative la pedeapsa închisorii: probație, amenda, munca în folosul comunității, suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicate persoanei fizice și suspendarea executării pedepsei sub supraveghere, suspendarea executării pedepsei sub supraveghere cu obligația condamnatului de a presta o muncă în folosul comunității, amânarea aplicării pedepsei pentru persona fizică, semidetenția (de tip italian sau francez) și detenționarea la sfârșit de săptămână (modelul portughez și spaniol).

⁷www.just.ro/LinkClick.aspx?fileticket=...

⁸<http://www.balcanii.ro/2013/08/pedeapsa-inchisorii-cu-suspendare-sanctiune-reaza-sau-surcav/>

⁹ Dr. Doina Balahur, Extras – Manualul consilierului de reintegrare socială și supraveghere, Capitolul I. Pluralismul socio-juridic și reglementarea probației: standarde legislative universale și europene, p. 36.

În soluționarea conflictului creat prin săvârșirea infracțiunii, activitatea restaurativă se centrează pe prejudiciul cauzat prin infracțiune, acordându-se un interes egal victimei și infractorului, aceștia urmând să fie în egală măsură implicați în înfăptuirea actului de justiție și să se acorde sprijin victimelor prin repararea prejudiciului cauzat acestora, în măsura și în modalitatea dorită de aceasta. În același timp și infractorul trebuie ajutat să înțeleagă, să accepte și să-și îndeplinească obligațiile față de victimă și față de comunitate. În realizarea justiției restaurative, comunitatea este factorul esențial, care încurajează colaborarea părților, reabilitarea victimei, reintegrarea infractorilor. Justiția restaurativă arată respect față de toate părțile implicate: victimă, infractor, comunitate.

Justiția restaurativă, care implică o justiție de comunitate raportată la interesele acesteia, este favorabilă introducerii sancțiunilor comunitare ca substituvenți ai pedepsei închisorii.

Corelativ, trebuie reținute avantajele incontestabile de natură socială și economică pe care le relevă neexecutarea pedepsei prin privarea de libertate: evitarea stigmatizării infractorilor și etichetarea lor ca „răuăcători”, reabilitarea comportamentală și reinserția socială a condamnaților, rezolvarea problemei supraaglomerării penitenciarelor, precum și reducerea costurilor aferente suportate de contribuabili.

În cele ce urmează vom releva aspecte de drept comparat privind regimurile de executare a sancțiunilor penale neprivative de libertate în unele state membre ale Uniunii Europene.

2. ASPECTE DE DREPT COMPARAT

BELGIA

În Belgia, instanța poate permite condamnatului să rămână în libertate cu condiția ca acesta să accepte să fie pus sub supraveghere.¹⁰ Cuantumul maxim este stabilit pe baza gravitatii faptei ilicite: 2 luni pentru gravitate mică, adică aceea care poate fi pedepsită cu 1-7 zile închisoare, 3 luni pentru fapte ilicite pedepsite cu 8 zile – 5 ani.¹¹

Sentința penală cu suspendare și probațiuie este prevăzută de *Legea privind sentința conditională cu suspendare și probațiuie din 29 iunie 1964*. “*Sursis probatoire/Probatieuitself*” și presupune că judecătorul să dea o sentință (pe deosebire de până la 5 ani, pe deosebire cu mandat sau amendă), însă executarea întregii sau unei părți din sentință să fie suspendată pentru o anumită perioadă, timp în care persoana condamnată trebuie să îndeplinească anumite condiții.

Durată perioadei de probațiuie este hotărâtă de către judecător și poate varia între 1 și 5 ani de la data pronunțării sentinței penale.

În timpul acestei perioade, dacă persoana condamnată săvârșește noi fapte sau încalcă termenii probațiunii, sentința poate fi executată. La sfârșitul unei perioade de probațiuie fără încălcarea condițiilor impuse, executarea sentinței nu mai poate fi impusă.

¹⁰Raluca-Alexandra Fășie, Sancțiunile nepritative de libertate, Universitatea Nicolae Titulescu, Studiu coordonat de Prof.univ.dr. Traian Dumitru și Conf.univ.dr. Costica Păun, <http://legestart.ro/sancțiunile-nepritative-de-libertate/>, 30.10.2015.

¹¹Ibidem.

- Persoana în cauză nu a fost condamnată penal anterior sau nu a primit o sentință cu executare mai mare de 12 luni. Sentința pronunțată de judecător este una care presupune muncă sau reținere care nu depășește 5 ani.

- Durata probațiunii este stabilită de către judecător și poate să ţină între 1 și 5 ani de la data la care a fost exprimată sentința, însă nu poate fi mai mare de 3 ani pentru fapte minore (se preferă amenzile, muncă în folosul comunității și pedepsele de reținere ce nu depășesc 6 luni).

Consumările persoanei condamnate este necesar.

Comisia de probație (autoritate administrativă) urmărește măsurile de probație. Această comisie este compusă dintr-un magistrat (președintele comisiei), un avocat și funcționar public numit în această funcție pentru o perioadă de 3 ani.

Această autoritate este creată pe baza domiciliului pe care îl are persoana vizată, la timpul la care s-a dat decizia finală și nu se mai poate schimba ulterior.

Atunci când persoana condamnată nu are domiciliu stabil în Belgia, Comisia de Probație este creată pe baza locului unde s-a dat sentința în prima instanță.

Măsurile de probație sunt supravegide de un ofițer de probație aflat sub autoritatea Comisiei de Probație. Ofițerii de probație sunt funcționari publici care lucrează pentru Directoratul general al Ministerului Justiției și sunt responsabili pentru asistența date persoanelor sub anumite hotărâri judecătorești date legat de măsurile de probație sau sanctiuni alternative.

În această situație, ofițerii de probație oferă asistență și coordonează activitatea pentru a asigura condițiile care au fost impuse. Ofițerul redactează un raport către Comisia de Probație. Acest raport social include un mod de aplicare al execuției măsurilor de probație și despre eventualele probleme care ar putea să apără.

Comisia de probație ia deciziile pe baza acestui raport social. Poate să adapteze măsurile noilor circumstanțe, dar nu poate să le facă mai severe, doar instanțele pot face acest lucru.

- Comisia de probație

- Parchetul general

- Jurisdicția penală sub care se află persoana condamnată

Aceste autorități pot să revocă "sursis probatoire" (sentrință de probație) în mod legal, atunci când persoană încalcă termenii de probație, în timpul perioadei stabilită, o nouă sentință pentru care este condamnat fără probație care depășește 6 luni.

Comisia de probație raportează către Biroul procurorului general despre încălcarea termenilor de probație sau la comiterea unei noi infracțiuni. Acesta cere că persoană condamnată să se prezinte în fața unei instanțe care poate decide:

- revocarea probației și executarea sentinței cu executare

- continuarea probației cu aceeași termen stabiliri inițial

- continuarea probației cu noi termeni

Pedeapsă cu muncă (*Le peine de travail*)

Pedeapsă alternativă prevăzută de Legea din 17 Aprilie 2002, care reglementează pedeapsă cu muncă drept un mijloc de pedeapsă autonom pentru fapte penale minore și legate de activitatea poliției.

Pedeapsă cu muncă este o sentință pronunțată de către un judecător atunci când contravenientul a comis fapte care ar putea presupune o sentință de până la 5 ani.

Pedeapsa cu muncă este pronunțată ca o pedeapsă principală în loc de pedeapsa cu reținerea sau amendă.¹²

Judecătorul trebuie să prevadă reținerea sau amendă care poate fi aplicabilă în caz de neexecutare a pedepsei cu muncă. (pedeapsă în subsidiar)

Consumările persoanei condamnate este necesar.

Pedeapsă cu muncă nu poate fi pronunțată pentru anumite delictă cum ar fi: luarea de ostacăci, viol, hărțuire sexuală, prostituție minoră, omucidere și omor pentru facilitarea unui furt.¹³

Durata pedepsei cu muncă nu poate fi mai mică de 20 de ore sau mai mult de 300 de ore. Ca excepție, poate să fie și mai mult de 600 de ore dacă este vorba de recidivism.

- Această pedeapsă trebuie executată fără remunerare pentru activitățile profesionale sau educaționale la care a fost condamnat.

- Trebuie executată în primele 12 luni de la pronunțarea hotărârii judecătoarești.

Pedeapsa cu muncă poate fi executată doar în servicii publice ale statului, orașelor, provinciilor, comunităților și regiunilor sau pentru organizații non-profit.

Judecătorul determină durata exactă a acestei pedepse și poate da indicații suplimentare legate de desfășurarea efectivă a pedepsei.

Comisia de probație (autoritate administrativă) urmărește observarea măsurilor de probație.

Comisia aceasta este determinată în funcție de domiciliul stabil al persoanei condamnate, la data primirii sentinței.

Arestul la domiciliu a fost implementat la nivel național în Belgia în 2013.¹⁴ Spre deosebire de alte state în care deținutul este obligat să poarte o brățără de supraveghere, în Belgia, supravegherea deținutului se face telefonic.¹⁵ Arestul la domiciliu se aplică deținutilor care au de executat o pedeapsă de până la 3 ani.¹⁶

CEHIA

Renunțarea condiționată la pedeapsă coroborată cu supervizarea

Conform art 48 din Legea nr. 40/2009 (Codul Penal), această pedeapsă alternativă reprezintă o decizie prin intermediu căreia instanța renunță în mod condiționat la a impune pedeapsa unui inculpat dacă consideră că este necesar a urmări comportamentul inculpatului pentru o perioadă determinată de timp. Suspendarea pedepsei reprezintă, de fapt, un exemplu special de utilizare a amenințării cu impunerea unei pedepse. Curtea pronunță o decizie prin care îl găsește pe inculpat vinovat dar nu îl impune nicio pedeapsă.

Instanța poate suspenda pedeapsa persoanei condamnate:

- care comite un delict și care își arată regretul față de fapta lui și întreprinde o încercare efectivă de a se corecta dacă, luând în considerare natura actului pe care l-a săvârșit și trecutul infractorului, există motive să se credă că, considerarea cazului de către instanță va fi suficientă corectarea infractorului;

12 Codul penal (Articolul 37 ter , quartu and quinqueas)

13 (Art 347 bis; 375 -377; 379 -387; 393 – 397 și 475 din Codul Penal Belgar)

14 Kristel BEYENS and Marike ROOSEN, Electronic monitoring in Belgium: a panological analysis of current and future orientations, European Journal of Probation, University of Bucharest, Vol. 5, No.3, 2013, p. 63.

15 Ibidem, p. 62

16 Ibidem, p. 63.

-dacă a comis o infracțiune aflându-se într-o stare de sănătate mintală diminuată și instanța este de părere că terapia protecțivă pe care o propune, în mod concomitent, va asigura reabilitarea infractorului și protecția societății de o manieră mai eficientă decât pedeapsa (nu și în cazul în care infractorul și-a indus starea de sănătate mintală redusă, chiar și din neglijență, consumând o substanță care provoacă dependență).

Curtea va fixa o perioadă de probație de până la un an și, concomitent, va ordona supervizarea infractorului.

A) Supervizarea

Supervizarea presupune stabilirea unui contact personal regulat al infractorului cu un ofițer al Serviciului de Probație și Mediare, cooperarea în formularea și realizarea programului de probație aferent perioadei de probație și supervizarea obiectivă a condițiilor impuse asupra infractorului de către curte sau prin aplicarea legii. Supervizarea infractorului este realizată de către ofițerul de probație.

Scopul supervizării constă în monitorizarea comportamentului infractorului precum și în asigurarea protecției societății și reducerea posibilității de a se repeta respectiva infracțiune. Totodată, trebuie să asigure consiliere profesională și ajutor infractorului pentru a avea o viață mai ordonată, în viitor.

În cazul în care Curtea ordonă supervizarea persoanei eliberate, ofițerul de probație va fi în contact permanent cu această persoană eliberată și programul de probație va fi formulat pentru cooperare cu persoana eliberată.

Persoana asupra căreia supervizarea a fost impusă, este obligată să:

- coopereze cu ofițerul de probație într-un mod determinat de către ofițer, în baza programului său de probație;
- să se infățișeze în fața ofițerului de probație conform condițiilor determinate de către ofițer;
- să informeze ofițerul de probație cu privire la rezidența sa, locul de muncă, respectarea restricțiilor sau a sarcinilor impuse de către instanță, și alte circumstanțe care au relevanță pentru executarea supervizării, specificate de ofițer;
- să permită ofițerului de probație să intre în locuință;

B) Restricții sau obligații specifice (măsuri de probație)

Pe lângă ordonarea supervizării, instanța poate (deși nu este o atribuție obligatorie) să impună asupra persoanei eliberate condiționat și alte și restricții sau obligații specifice care au rolul de a introduce ordine în modul său de viață. Curtea poate impune restricții sau obligații specifice fără a ordona și supervizarea.

Legea penală nu prevede o listă de măsuri probative care pot fi impuse de către judecător către persoana inculpată. De aceea, este la aprecierea judecătorului de a stabili orice obligație sau restricție care apare ca necesară, depinzând de aspectele cazului respectiv. Restricțiile și îndatoririle corespunzătoare au rolul de a introduce ordine în viața infractorului; ca regulă curtea poate impune o datorie infractorului care să compenseze, în conformitate cu situația sa, distrugerile produse de către infracțiunea sa.

Exemple de măsuri probative sunt:

- să ia parte la un curs de recalificare potrivit; să ia parte într-un program corespunzător de integrare socială și reeducație;

- să urmeze un tratament pentru a reuși să renunțe la dependența de substanțe addictive, care nu este însă apreciată ca terapie protectivă conform Codului Penal;
- să ia parte la programe corespunzătoare organizate de către psihologi;
- să se abțină de la a vizita locuri necorespunzătoare, sau să participe la evenimente sportive, culturale și sociale; să se abțină de la a juca jocuri de noroc, inclusiv aici utilizarea aparatelor acționelor cu monezi și efectuarea de pariuri.

Supervizarea și controlul măsurilor de probație este urmată de către Serviciul de Probație și Mediare.

Serviciile de probație și mediare sunt stabilite prin intermediul Legii nr 257/2000 pentru Serviciul de Mediare și Probație. Serviciul de Mediare și Probație urmărește să ofere o soluție benefică social la conflictele legate de infracțiune și, în același timp, organizează și oferă pentru o execuție eficientă și derină a sentințelor alternative și a măsurilor cu accent pe interesele victimelor, protecția comunității și prevenirea infracțiunilor.

Pedeapsa cu arestul la domiciliu

Reprezintă o sancțiune alternativă, prevăzută în art. 60-61, din Legea nr. 40/2009 (Codul Penal). Persoana condamnată este limitată de către instanță de a nu părăsi rezidența sa pe o perioadă specificată (în timpul zilelor lucrătoare de la ora 20.00 la 05.00, în timpul zilelor nelucrătoare - întreaga zi).

Curtea poate ordona pedeapsa cu arestul la domiciliu de până la doi ani dacă infractorul a comis un delict și dacă, datorită naturii și a gravității delictului comis și a personalității infractorului, este posibil să se presupună că pedeapsa este suficientă (eventual adăugată unei alte sancțiuni) și dacă infractorul oferă o promisiune scrisă că va rămâne la rezidența sa.

Curtea poate ordona arestul la domiciliu ca o pedeapsă independentă dacă, datorită naturii delictului comis și a posibilității de reabilitare a delincventului, impunerea unei alte pedepse nu este necesară pentru înședareea scopului sentinței.

Atunci când este impusă pedeapsa cu arestul la domiciliu, curtea va determina pedeapsa alternativă (sentrința cu închisoarea) până la un an, în cazul în care infractorul nu respectă condițiile impuse.

Curtea poate, în același timp, impune infractorului, pentru durata pedepsei arestului la domiciliu, un număr suficient de restricții și obligații cu scopul de a introduce ordine în viața sa; ca regulă, infractorului îi este impus să compenseze daunele cauzate de către delictul său.

Restricții sau obligații corespunzătoare (măsuri de probație)

În același timp cu impunerea supravegheriei, curtea poate (deși nu trebuie în mod obligatoriu) să impună asupra persoanei eliberate condiționat, de asemenea, restricții sau obligații corespunzătoare (măsuri de probație), cu scopul introducerii disciplinării în modul său de viață. Instanța poate impune restricții sau obligații adecvate, fără a ordona supervizarea.

Pe lângă pedepsele prevăzute de către Codul penal pentru o infracțiune specifică, alte sancțiuni, așa cum apar prevăzute la art 52 din Codul Penal, pot fi impuse:

- Arestul la domiciliu poate să nu fie impus concomitant cu sentința cu închisoarea și munca în folosul comunității;
- munca în folosul comunității nu poate fi impusă în același timp cu sentința cu închisoarea;

- sancțiunea finanțieră nu poate fi impusă concomitent cu expulzarea;
- interzicerea șederii nu poate fi impusă în același timp cu expulzarea;
Arestul la domiciliu poate fi impus separat chiar și dacă Codul Penal nu prevede o asemenea pedeapsă.

Supravegherea și controlul probației este realizată de Serviciul de Probație și Mediare, ca autoritate administrativă. Serviciile de probație și mediare sunt stabilite prin intermediul Legii nr. 257/2000.

Munca în folosul comunității

Prevăzută în cuprinsul art. 62-65 din Legea nr. 40/2009 (Codul Penal), aceasta presupune îndeplinirea unui serviciu în folosul comunității precum întreținerea zonelor publice, curățarea și întreținerea clădirilor publice și a străzilor și alte sarcini similare întreprinse în folosul comunității, în beneficiul statului sau a altor instituții publice beneficiare care se ocupă cu știință, cultura, educația, protecția sănătății, prevenirea incendiilor, protecția mediului, promovarea și protecția minorilor, protecția animalelor, a activităților cu caracter uman, social, caritabil, religios sau a celor de sport. Munca nu trebuie întreprinsă cu scopul de a obține beneficii materiale.

Instanța poate impune muncă în folosul comunității:

- dacă infractorul a comis un delict;
- ca pedeapsă independentă dacă, datorită naturii delictului comis și a posibilității reabilitării infractorului, impunerea unei alte pedepse nu este necesară pentru atingerea scopului sentinței.

Munca în folosul comunității trebuie să se încadreze între 50 și 300 de ore.

Arestul la domiciliu nu poate fi impus concomitent cu sentința cu închisoarea și munca în folosul comunității, munca în folosul comunității nu poate fi impusă concomitent cu sentința cu închisoarea, sanctiunile financiare nu pot fi impuse în același timp cu confiscarea proprietății și interzicerea șederii nu poate fi impusă concomitent cu expulzarea.

Supervizarea măsurilor de probație este urmată de Serviciul de Probație și Mediare.

Instanța poate schimba pedeapsa de muncă în folosul comunității, sau partea rămasă de executat de la pedeapsa cu munca în folosul comunității, și va decide în mod concomitent asupra modului de închidere a infractorului; de aceea, fiecare oră de muncă în folosul comunității care nu este îndeplinită, va fi considerată ca o zi de închisoare. În mod excepțional, curtea poate decide să se rămână la prestarea de muncă în folosul comunității sau să prelungească timpul executării acesteia, cu maxim 6 luni de zile. În acest caz, instanța poate concomitent să impună infractorului, pentru durata pedepsei, restricții și îndatoriri suficiente și să decidă asupra supervizării infractorului.

Interzicerea șederii

Reprezintă o sanctiune alternativă, prevăzută în cadrul art. 76, din Legea nr. 40/2009 (Codul Penal). Această sanctiune prevede obligația de a nu participa la evenimente sportive, culturale sau alte evenimente sociale precum și obligația de a raporta, la intervale de timp specificate, la sedile competente ale poliției. Instanța poate ordona interzicerea de a participa la evenimente sportive, culturale sau alte evenimente sociale dacă infractorul a comis o infracțiune care are legătură cu un asemenea eveniment.

Supervizarea măsurilor de probație este realizată de Serviciul de Mediare și Probație, care cooperează cu sediile competente ale poliției.

Terapie protectivă

Este o sancțiune protectivă, prevăzută la art. 99 din Legea nr. 40/2009, (Codul Penal)¹⁷. Reprezintă obligația de a urma un tratament terapeutic în concordanță cu ordinele profesioniștilor de la instituția medicală sau terapeutică, pentru o perioadă determinată de timp. Persoana este în stare de libertate pe durata tratamentului terapeutic.

Curtea va impune obligația de a urma un tratament terapeutic conform prevederilor art. 40 (2) și 47 (1) din Codul Penal sau în situația în care un infractor este lipsit de răspundere penală datorită absenței facultăților mintale și astfel ar fi periculos dacă acesta ar rămâne în libertate. Art. 40 (2) din Codul Penal specifică următoarele aspecte: curtea poate reduce din impunerea pedepsei, sub o limită legală, dacă încațatul nu s-a îndus în stare de sănătate mintală redusă, chiar și doar din neglijență, consumând substanțe care provoacă dependență și dacă curtea este de opinie că, referitor la starea de sănătate mintală a infractorului, o pedeapsă și mai redusă va asigura reabilitarea infractorului. Concomitent, curtea poate ordona urmarea unui tratament protectiv.

Art. 47 (1) din Codul Penal spune faptul că instanța poate de asemenea să se abțină de la impunerea pedepsei în cazul unui infractor dacă acesta a comis o infracțiune penală afăndu-se într-o condiție de sănătate mintală redusă și un tratament protectiv, pe care îl impune concomitent, va asigura reabilitarea și protecția infractorului mai efectiv decât o pedeapsă. Cu toate acestea, dispoziția nu va fi aplicată dacă infractorul s-a îndus într-o stare de sănătate mintală redusă, chiar și datorită neglijenței, consumând substanțe care provoacă dependență.

Curtea poate de asemenea impune terapie protectivă:

- dacă infractorul a comis o infracțiune într-o stare care se apropie de nebunie și starea de libertate a acestuia poate fi un pericol pentru celalăți;

- dacă un infractor care utilizează în mod excesiv substanțe care provoacă dependență, comite o infracțiune afăndu-se sub influența acestora sau care are legătură cu utilizarea greșită a acestora; instanța nu va ordona terapie protectivă când este evident faptul că, luând în considerare persoana infractorului, această terapie nu va avea niciun rezultat.

Terapia protectivă va continua atâtă vreme cât aceasta se arată necesară, dar nu va depăși mai mult de doi ani. Încetarea terapiei protective va fi dispusă de către curte.

Interzicerea unei activități specifice

Conform art. 73 și 74 din Legea nr. 40/2009 (Codul Penal), interzicerea unei activități specifice reprezintă de asemenea o sancțiune alternativă.

Curtea poate ordona interzicerea unei activități specifice:

- pentru o perioadă cuprinsă între 1 și 10 ani;

- dacă infractorul în cauză a comis o infracțiune care are legătură cu o asemenea activitate, ca singură pedeapsă dacă Partea Specială din cadrul Codului Penal permite impunerea unei asemenea pedepse și dacă, datorită infracțiunii comise și a posibilității de reabilitare a infractorului, nicio altă pedeapsă nu este considerată necesară pentru a atinge scopul sentinței.

¹⁷ http://www.coe.int/t/diplt/codexter/Source/country_profiles/legislation/CT%20Legislation%20Czech%20Republic%20Criminal%20Code.pdf

CROAȚIA

Probațiunea, ca sanctiune neprivativă de libertate, este aplicată în Croația. Conform unui studiu publicat în 2010, de către Quaker Council for European Affairs, în Croația sunt oferite zilnic peste 300 de termene de probațiune. În timpul perioadei de probațiune, infractorilor le poate fi cerut să participe la muncă în folosul comunității și de asemenea le poate fi interzis accesul în anumite zone sau locuri. Cu toate acestea, probațiunea, în cazul Croației, „nu se aplică în cazul pedepselor pentru care a fost oferită inițial o sentință cu închisoarea mai mare de 3 ani.”¹⁸

Amenda, ca sanctiune monetară și decizia de compensare, care presupune efectuarea unei plăti de către inculpat către victimă, în mod direct, reprezintă ~~alte~~ două tipuri de sanctiuni neprivative.

Amenzile sunt acordate, cel mai frecvent, în cazul infracțiunilor minore, precum cele pătrecute în trafic. În cazul Croației, amenzile sunt prevăzute în anumite situații, și în cazul infracțiunilor privitoare la combaterea traficului de droguri, precum posesia de droguri, dar și cu privire la infracțiunile minore săvârșite împotriva proprietății. În cazul infracțiunilor care se pedepsesc printr-o sentință cu închisoarea de cel puțin trei ani, amenda, ca sanctiune neprivativă de libertate, nu este considerată adecvată.

Munca în folosul comunității este de asemenea o altă sanctiune neprivativă utilizată în Croația. Introdusă în anul 2001, munca în folosul comunității se aplică doar în cazul infracțiunilor pentru care pedeapsa este de maxim 3 ani.

O altă pedeapsă neprivativă de libertate este **condamnarea cu suspendare**. Conform art. (67), alin. (1) din Codul Penal, o sentință suspendată este o sanctiune penală care, în calitate de măsură neprivativă de libertate, consistă în sentința pronunțată și perioada de timp în care pedeapsa nu va fi executată conform condițiilor prescrise de lege.

DANEMARCA

Condamnare cu suspendare însotită de anumite condiții

Această măsură alternativă este prevăzută în art.56-61 din Codul Penal¹⁹. Condamnarea cu închisoarea este suspendată cu condiția ca persoana să nu recidiveze și ca aceasta să respecte condițiile care îi vor fi impuse.

Instanța consideră faptul că nu este necesar ca pedeapsa să fie executată. O sentință suspendată, însotită de anumite condiții, poate, în principiu, fi folosită pentru toate tipurile de infracțiuni: (1) Acolo unde curtea nu găsește niciun motiv pentru executarea unei pedepse, va fi determinat de către judecător faptul că sentința va fi suspendată. (2) Dacă consideră oportun, instanța poate stabili pedeapsa și decide faptul că executarea

¹⁸ Investigating Alternatives to Imprisonment Within Council of Europe Member States, The Quaker Council for European Affairs, 2010, pag. 42, disponibil la <http://www.qces.org/wp-content/uploads/2011/06/prt-alternatives-en-jan-2010.pdf>

¹⁹ https://www.unodc.org/tkb/pdf/Denmark_Criminal_Code_2005.pdf

acesteia va fi suspendată dar și faptul că după o perioadă de probație, pedeapsa va fi anulată.

O condiție pentru suspendarea sentinței este ca persoana acuzată să nu comită o altă infracțiune penală pe durata perioadei de probație și de asemenea aceasta să respecte orice condiții care pot fi impuse, conform art 57 din *Codul Penal*. Perioada de probație va fi fixată de către curte și, în general, nu va depăși 3 ani. Cu toate acestea, în circumstanțe speciale, curtea poate fixa o perioadă de probație de până la 5 ani.

Supravegherea este asigurată de cele 14 oficii regionale ale Serviciului de Probație, care își desfășoară activitatea sub autoritatea Departamentului de Închisoare și Probație, o agenție a Ministerului Justiției.

Condamnare cu suspendare însotită de muncă în folosul comunității

Codul Penal danez face referire la această sancțiune alternativă în cadrul art.62-67. Pedeapsa cu închisoarea este suspendată cu condiția ca persoana să nu recidiveze și totodată cu condiția îndeplinirii muncii în folosul comunității (30-240 de ore).

Curtea poate considera faptul că o condamnare cu suspendare însotită de alte condiții este insuficientă:

1. dacă o sentință suspendată impusă, în acord cu regulile prevăzute în cuprinsul art.56 și 57 Cod Penal, este considerată inadecvată; instanța poate pronunța o sentință suspendată cu condiția îndeplinirii de muncă în folosul comunității, avându-se în vedere condiția ca persoana condamnată este aptă pentru a îndeplini o asemenea pedeapsă.

2. Decizia de a suspenda încarcerarea va fi realizată în acord cu regulile prevăzute în art 56 (1) și (2) Cod Penal.

3. Suspendarea va fi garantată cu condiția ca infractorul condamnat să nu comită o altă infracțiune penală pe durata probației și să își asume condițiile impuse prin art.63 Cod Penal.

Autoritatea responsabilă cu luarea de măsuri în cazul încălcării condițiilor prevăzute este Serviciul de Închisoare și Probație. În cazul încălcării condițiilor stipulate, Departamentul pentru Închisoare și Probație decide dacă este cazul să retragă probațiea în schimbul sentinței cu închisoarea.

Schimbarea încadrării penale

Ca măsura alternativă, prevăzută în cadrul art 722-723 din *Legea de Administrare și Justiție*²⁰, se poate aplica într-un număr de cazuri, inclusiv cazuri unde infracțiunea este o ofensă minoră iar pedeapsa maximă este o amendă, în cazuri unde dificultățile și costurile aferente procesului de prezentare a cazului în fața curții nu egalează importanța cazului dar și în cazul infractorilor tineri. Autoritățile responsabile de urmărirea penală vor decide schimbarea încadrării penale ce poate sau nu fi însotită de alte condiții.

²⁰ http://3e-iij-model.web.auth.gov/files/national_reports/Denmark.pdf

FINLANDA

Închisoare condiționată

Codul Penal al Finladei menționează în cadrul *Capitolului 2b și al Capitolului 6, art.10, alin.2, respectiv art 10 și 11 din Legea privind tinerii infractori (Young Offenders Act)*²¹, despre sentință cu închisoarea de maxim doi ani, ce poate fi trecută ca și condiționată.

Când o sentință cu închisoarea este impusă condițional, îndeplinirea sentinței este amânată în schimbul unei perioade de probație. Durata perioadei de probație este cuprinsă între 1 și 3 ani. Perioada de probație începe odată cu pronunțarea deciziei judecătorului. Curtea poate ordona executarea închisorii condiționate dacă persoana acuzată comite o infracțiune pe durata perioadei de probație. Un infractor care a comis infracțiunea atâtă vreme cât acesta se află sub vîrstă de 21 de ani, îl poate fi impusă supravegherea pentru a anula sentința condiționată emisă de către curtea districtuală. Supervizarea este ordonată dacă este considerată a îmbunătăți viața socială a infractorului și a preveni recidivismul.

Supravegherea poate fi impusă pentru a anula sentința pentru infractorii tineri (cu vîrstă între 15-20 de ani). Pe lângă supraveghere poate fi impusă și o amendă. Dacă închisoarea condiționată nu este mai mare de un an, pot fi impuse 20-29 de ore de muncă în folosul comunității.

O curte este responsabilă pentru luarea decizilor cu privire la închisoarea condiționată, munca în folosul comunității și pedeapsa minorilor. Curtea de Apel judecă recursurile formulate împotriva deciziei curților districuale.

Agenția Sancțiunilor Penale

Există 16 oficii care se ocupă cu sancțiuni comunitare în Finlanda. Supravegherea infractorului Tânăr este organizată în orașul în care acesta locuiește. Dacă acesta sau aceasta trăiește într-o localitate mică în care nu se găsește oficiu, persoane private vor îndeplini funcția de supraveghere conform anumitor cerințe.

Munca în folosul comunității

Reprezintă o sancțiune alternativă care este prevăzută în *Codul Penal Capitolul 6, art.11 privind serviciul comunitar*.

Munca în folosul comunității reprezintă o sancțiune care poate fi pronunțată în locul unei sentințe necondiționată cu închisoarea. Consta în nu mai puțin de 20 de ore și nu mai mult de 200 de ore de muncă neplătită, îndeplinită sub control. Un infractor care este condamnat cu o durată fixă de închisoare necondiționată sau cu cel mult 8 luni, va fi pedepsit în schimb cu o pedeapsă care prevede munca în folosul comunității, însă doar în situație în care sentința de închisoare necondiționată sau alte măsuri nu sunt considerate interdicții la impunerea unui ordin de muncă în folosul comunității.

O premisă pentru impunerea unui serviciu comunitar este ca infractorul să își fi dat acordul său și că acesta ori aceasta își va asuma îndeplinirea ordinului privind serviciul comunitar. Dacă infractorul este potrivit pentru o asemenea pedeapsă, se va stabili de către Agenția de Sancțiuni Penale, prin intermediul unui raport care este pregătit de către cel mai apropiat oficiu de sancțiuni comunitare.

21 <https://www.finlex.fi/en/laki/kaannokset/1940/en19400262>

O persoană condamnată cu munca în folosul comunității este obligată să ia parte la redactarea planului de supraveghere dar și la întâlnirile care au loc la oficiul sanctiunilor comunitare, conform cerințelor serviciului comunitar. O persoană condamnată cu munca în folosul comunității va respecta planul și orarul prevăzute pentru acesta și își va îndeplini îndatoririle. Unui infractor nu îi este permis să folosească alcool sau să se afle sub influența alcoolului la locul unde își desfășoară munca în folosul comunității.

Penalizarea minorilor

Codul Penal prevede această sancțiune alternativă în cadrul *Capitolului 6*, art.10 privind pedepsele pentru minori. O pedeapsă pentru o persoană minoră, de 4 până la 12 luni, poate fi impusă pentru o infracțiune comisă la vîrstă de 15-17 ani. Penalizarea minorilor constă în întâlniri supervizate, programe și activități desfășurate sub supraveghere și consiliere cu privire la o viitoare angajare. Unui infractor nu îi este permis să folosească alcool sau să se afle sub influența alcoolului, pe durata întâlnirilor supervizate.

Agenția de Sanctiuni Penale este responsabilă pentru executarea sentinței. Se poate folosi un supraveghetor privat pentru a ajuta, în cazul în care infractorul nu locuiește într-un oraș în care există un oficiu de sanctiuni comunitare.

Monitorizarea electronică ar putea fi impusă în schimbul unei sentințe necondiționate de cel puțin 8 luni dacă infractorul este considerat a fi capabil a îndeplini sentința și în cazul în care serviciul în folosul comunității nu poate fi pus în practică. Infractorul ar trebui să rămână acasă în situația în care, conform planului de execuțare, nu există niciun motiv acceptat pentru ca acesta să părăsească locuința. Infractorul îl poate fi permis să se depleteze doar în cadrul unor zone specifice din afara locuinței. Monitorizare electronică poate fi impusă ca o altă cerință pentru infractor.

FRANȚA

În sistemul francez de drept, suspendarea executării pedepsei cu regim de punere la încercare ține seama de următoarele coordonate: sfera de aplicare vizează exclusiv infracțiunile de drept comun (crimele sau delictele); pedeapsa închisorii nu depășește 5 ani; termenul de încercare este cuprins între 18 luni și 3 ani; instanța are posibilitatea de a dispune măsuri de asistență (care pot îmbrăcă forma ajutorului cu caracter social).

De asemenea, *semilibertatea*, a cărei existență a fost oficializată în codul de procedură penală în 1984, reprezintă un regim de executare a pedepselor privative de libertate, care „permite condamnatului în afara penitenciarului și fără supraveghere fie să exercite o activitate profesională, fie să urmeze un curs de pregătire profesională, un stagiu sau să practice o activitate de muncă temporară în vederea integrării sale sociale ulterioare, fie de a contribui esențial la viața familiei sale, fie de a urma un tratament medical” (art. 132-25 al CP francez).

Semilibertatea poate fi aplicată ca o etapă intermedieră între viața în detinție și viața în libertate după executarea pedepselor lungi, astfel încât ea este o etapă necesară a regimului progresiv, precedând liberarea condiționată.

Suspendarea executării pedepsei sub probațiune prevăzută de art.131-40 – art.132-53 Cod penal respectiv art.739-747 din Codul de Procedură penală reprezintă exceptarea de la executarea unei pedepse cu inchisoarea în anumite condiții care sunt impuse pe o perioadă de timp determinată.

Pedeapsa pronunțată de către judecator nu trebuie să depășească 5 ani (10 ani pentru recidivism dar partea cu probațiu

ne nu trebuie să depășească 5 ani).

Perioada de probațiune este stabilită de către instanțe cu limite între 18 luni și 3 ani și 5 ani pentru recidivism respectiv 7 ani pentru recidivism multiplu.

Instanța penală nu poate decide suspendarea pedepsei pentru o persoană care deja a fost condamnată de 2 ori pentru fapte identice sau asimilate și se află în stare de recidivism. Atunci când au fost comise infracțiuni cu violență, agresiune, agresiune sexuală sau dacă infracțiunea comisă prezintă circumstanțe agravante instanțele nu poate pronunța suspendarea în totalitate a executării pedepsei.

Consimțământul persoanei condamnate nu este necesar pentru luarea deciziei.

Astfel, suspendarea pedepsei poate fi totală sau parțială, în acest din urmă caz poate fi corroborată cu pedeapsa închisorii de pînă la 5 ani cu suspendare și probațiune.

De asemenea, suspendarea executării pedepsei poate fi combinată cu amendă, compensare sau alte sancțiuni.

Suspendarea executării pedepsei poate fi pronunțată de către instanțe precum Tribunalul Corectiunal, Curtea de Apel, tribunalele pentru azil și instanțele pentru minori.

Judecatorul pentru aplicarea pedepselor este competent pentru a asigura urmărirea executării deciziei instanței. De regulă, judecătorul pentru aplicarea pedepelor stabileste serviciile de probațiune abilitate să deruleze un program de reabilitare pentru condamnat respectiv de aplicare a măsurilor dispuse de instanțe.

Competența teritorială a judecătorului de aplicare a pedepselor este cea de la rezidența persoanei condamnate iar dacă nu se cunoaște rezidența stabilă a persoanei în cauză competența revine judecătorului de la locul pronunțării sentinței penale.

Suspendarea executării pedepsei cu obligarea prestării de servicii în folosul comunității

Este o sancțiune penală alternativă la pedeapsa privativă de libertate prevăzută de art.132-54 - art.132-57 Cod penal respectiv art.747-1 – art.747-2 Cod procedură penală.

Suspendarea executării pedepsei cu condiția de a presta servicii pentru comunitate reprezintă exceptia de la executarea pedepsei privative sub condiția îndeplinirii de către persoana condamnată a unor servicii pe o perioadă de timp determinată.

Pedeapsa cu suspendare, cu obligația de a efectua servicii în folosul comunității poate fi pronunțată în cazul în care infracțiunea comisă este o infracțiune obișnuită sau infracțiune pentru care există o pedeapsă privativă de libertate. Condiții: Sentința pronunțată nu poate depăși 5 ani; Perioada de probă se stabileste la 18 luni.

Instanța penală nu poate pronunța o pedeapsă cu suspendare, cu obligația de a efectua servicii în folosul comunității pentru o persoană care a fost deja condamnată de două ori la pedepse cu suspendare pentru infracțiuni identice sau asimilate și se află într-o stare de recidivă. Persoana condamnată trebuie să fie prezentă la ședință și trebuie să fie de acord cu această măsură.

Amânarea executării pedepsei sub probațiune este prevăzută de art. 132-63 la art.132-65 Cod penal, respectiv art. 747-3 Codul de procedură penală.

Amânarea pe o perioadă de probă permite instanței, după pronunțarea unei decizii de condamnare, să amâne pronunțarea sentinței la o dată ulterioară, persoana declarată vinovat trebuind să îndeplinească anumite obligații în această perioadă sub supraveghere unui judecător pentru aplicarea pedepselor.

- Instanța penală trebuie să determine dacă persoana condamnată se află în curs de reintegrare, dacă prejudiciul cauzat este în curs de a fi compensat și că orice consecințe care fac obiectul infracțiunii vor inceta.

- Persoana condamnată trebuie să fie prezentă la ședință. Legea penală nu impune ca instanța să obțină acordul persoanei, dar, în practică, este puțin probabil ca judecătorul să pronunțe o amânare în cazul în care persoana indică în mod clar în cadrul ședinței că nu va face eforturi în acest sens.

Instanța trebuie să stabilească perioada după care persoana declarată vinovată va trebui să compară din nou, cu scopul de a revizui sentința dată (această perioadă nu poate depăși un an).

Muncă în folosul comunității

Sancțiune penală alternativă prevăzută de art. 131-8, 131-17²², 131-22, 131-23 și 131-24 și art.R131-12 la R131-34 din Codul penal respectiv art. 733-1, 733-2²³ și art.741 din Codul de procedură penală.

Reprezintă o sancțiune care constă din muncă neremunerată, efectuată în beneficiul unei persoane juridice de drept public, o persoană juridică de drept privat sau o organizație autorizată să desfășoare muncă în serviciul public.

Persoana condamnată trebuie să fie prezentă la ședință și să accepte sancțiunea de muncă în folosul comunității. Durata de lucru nu poate fi mai mică de 20 de ore și nici nu poate depăși 210 de ore (120 de ore pentru infracțiunile comise de minori și contravenții).

Poate fi pronunțată ca o sancțiune alternativă la închisoare pentru infracțiuni pedepsite cu închisoare dar și ca o sancțiune suplimentară. Perioada de executare trebuie să fie stabilită de către instanța de judecătă și nu trebuie să depășească 18 luni. Această sancțiune poate fi pronunțată de instanțe precum (Curtea de Poliție pentru anumite infracțiuni minore), Curtea de Corecție, Curtea de Apel și Tribunalul pentru minori). Judecătorul pentru aplicarea pedepselor este competent să stabilească și să supravegheze executarea pedepsei cu muncă în folosul comunității.

El desemnează, de obicei, serviciul penitenciar de reabilitare și de probație pentru a asigura prestarea serviciilor comunitare și a obligațiilor stabilite de către instanță.

Obligarea la cursuri de formare a cetățeniei

Reprezintă o sancțiune alternativă prevăzută de art.131-5-1²⁴ Cod Penal care constă în obligarea de către instanță a persoanei condamnate de a finaliza un curs de formare al cărei scop este de a reamînti infractorului valorile republicane de toleranță și respect pentru demnitatea personală pe care se bazează societatea și să-l facă conștient de răspunderea penală și civilă, precum și asupra îndatorinilor pentru viață în societate.

Persoana condamnată trebuie să fie prezentă la ședință și să accepte cursul de formare. Instanța stabilește durata cursului de formare; ea nu poate depăși 1 lună și 6 ore

22 www.legifrance.gouv.fr/content/download/1987/13715.../Code_33.pdf

23http://www.legifrance.gouv.fr/affichCodeArticle.do?cidTexte=LEGITEXT000006071154&idArticle=L_EGIARTI000006578142

24http://www.legifrance.gouv.fr/affichCodeArticle.do?cidTexte=L_EGITEXT000006070719&idArticle=L_EGIARTI000006417234

pe zi. Se poate pronunța pentru contravențiile și infracțiunile minore pe care legea prevede că (exemplu: furt, daune, extorsare de fonduri, etc.). Instruirea poate fi făcută pe cheltuiala persoanei condamnate.

Această sanctiune poate fi pronunțată de instanțe precum (Curtea de Poliție pentru anumite Infracțiuni minore), Curtea de Corecție, Curtea de Apel și Tribunalul pentru minori).

Repararea prejudiciului

Sanctiune alternativă prevăzută de art. 131-8-1 Cod Penal²⁵ pentru infracțiuni posibile de o pedeapsă privativă de libertate. Instanța trebuie să stabilească perioada și modalitățile de despăgubire care pot fi executate în natură cu acordul victimei. Instanța trebuie să stabilească perioada maximă de închisoare sau amendă (maxim 6 luni de închisoare și amendă de 15.000 de euro), care poate fi executată în caz de nerespectare a măsurii de reparare a prejudiciului.

Interzicerea de ședere

Sanctiune penală alternativă prevăzută de art. 131-10²⁶, 131-11, 131-30 la 131-32 din Codul penal respectiv art. 762-1 până la art. 762-5 din Codul de procedură penală.²⁷

Interzicerea de ședere înseamnă interdicția de a apărea în anumite locuri și pentru o anumită perioadă stabilită de instanță de judecată în condițile legii.

Persoana condamnată trebuie să fie mai mică de 65 de ani la momentul judecății (interdicția de ședere se încheie automat de plin drept în cazul în care persoana condamnată ajunge la această vîrstă).

Interzicerea de ședere nu poate fi impusă pentru o perioadă mai mare de 5 ani pentru contravenții și 10 ani pentru o infracțiune.

Instanța trebuie să stabilească lista de locuri interzise. Instanța poate supune persoana condamnată în cursul acestor măsuri la măsuri suplimentare de supraveghere.

Supravegherea socio-judiciară

Sanctiune alternativă ce este menționată de art. 131-36-1 131-36-8 din Codul penal²⁸.

Supravegherea socio-judiciară înseamnă obligația persoanei condamnate de a urma, în conformitate cu dispozițiile judecătorului de aplicare a pedepsei, măsurile de supraveghere și de asistență destinate prevenirii recidivei, eventual după pedeapsa principală cu închisoarea.

²⁵<http://www.legifrance.gouv.fr/affichCodeArticle.do?idArticle=LEGIARTI000006417244&cidTexte=LEGITEXT000006070719>

²⁶<http://www.legifrance.gouv.fr/affichCodeArticle.do?cidTexte=LEGITEXT000006070719&idArticle=LEGIARTI000006417294&dateTexte=&categorieLien=id>

²⁷<http://www.legifrance.gouv.fr/affichCodeArticle.do?idArticle=LEGIARTI000006576247&cidTexte=LEGITEXT000006071154>

²⁸<http://www.legifrance.gouv.fr/affichCodeArticle.do?cidTexte=LEGITEXT000006070719&idArticle=LEGIARTI000006417314&dateTexte=&categorieLien=id>

ITALIA

Probațiunea este utilizată ca o alternativă la închisoare și în Italia. Aceasta se aplică pentru „infracțiuni legate de mafie, crima organizată, terorism, trafic de ființe umane, imigratie ilegală.”²⁹

Serviciul de Probațiune reprezintă un serviciu public deoarece executarea pedepsei revine în serviciul statului și reprezintă o responsabilitate a statului. Pe toată durata probațiunii, se organizează întâlniri cu un oficial, inculpații fiind obligați să respecte anumite condiții precum „interzicerea frecvențării anumitor locuri dar și obligația de a presta activități specifice”³⁰ precum munca în folosul comunității.

Italia a adoptat norme juridico-penale aparte, care reglementează modalitatea de substituire a detenției penitenciare³¹, dar spre deosebire de Spania nu le-a inclus în Codul Penal, ci în legi speciale, dintre care amintim Legea nr. 689 din 24 noiembrie 1981³², numită și legea de depenalizare.

Legea nr.689/1981 a prevăzut posibilitatea – acolo unde subzistă condiții necesare – ca judecătorul să poată înlocui pedeapsa privativă de libertate pe un termen scurt, cu o sanctiune diversă, și anume cu regimul de semidetenție, cu libertatea controlată sau cu pedeapsa pecuniară corespondentă fiecărui tip de infracțiune (penalizarea pentru delictă și amenda pentru contravenții).

Ceea ce l-a determinat pe legislatorul italian să propună un sistem alternativ celui detințiv în cazul pedepselor cu închisoare, pe o durată scurtă a fost tocmai conștientizarea faptului că, pe de o parte, această durată este insuficientă pentru realizarea scopului reeducativ al pedepsei, și pe de altă parte infracțiunile cărora li se atribuie o pedeapsă mică prezintă un grad de pericol social redus și nu justifică izolarea totală a făptuitorului de mediul său familiar.

Sanctiunile substitutive nu se aplică infracțiunilor pentru care este competență judecătoria.

Sanctiunile alternative pedepselor privative de libertate sunt³³:

Regimul de semidetenție (art.55 Legea nr.689/1981)

Regimul de semidetenție comportă:

- obligația de a petrece cel puțin 10 ore pe zi într-o instituție specializată anume destinată condamnaților care și execuția pedeapsă în regim de semilibertate;
- interzicerea de a detine, cu orice titlu, arme, muniții sau substanțe explozive, chiar dacă sunt în posesia autorizației eliberată de Poliție;
- suspendarea permisului de conducere;

29 Investigating Alternatives to Imprisonment Within Council of Europe Member States, The Quaker Council for European Affairs, 2010, pag. 43, disponibil la <http://www.qcea.org/wp-content/uploads/2011/05/rpt-alternatives-ini-jan-2010.pdf>

30 European Union Green Paper on detention and associated questionnaire, disponibil la http://ec.europa.eu/justice/newsroom/criminal/opinion/files/110510/lt_ministry_of_justice_of_italy_response_en.pdf

31 https://www.giustizia.it/resources/cms/documents/Carta_dei_dritti_rumeno.pdf

32 <http://www.omnia-lex.eu/index.php/informatii-juridice/item/26-cum-se-clasific%C4%3Bpedepsele-%C3%AEn-dreptul-penal-italian>

33 <http://www.omnia-lex.eu/index.php/informatii-juridice/item/21-care-sunt-sanatoriile-substitutive-care-pot-%C3%AEnlocuipepedele-principale-e-privative-de-libertate-pe-termeni-scuri-%C3%AEn-italia-%C5%9Fl-%C3%AEn-ce-condi%C5%A3ii-judoc%C4%83torul-poate-dispune-%C3%AEnlocuirea-pedepsei-%C3%AEnchisoril>

- d) retragerea pașaportului și suspendarea oricărui alt document valid pentru ieșirea din țară;
- e) obligația de a păstra și de a prezenta, la cererea organelor de poliție și în termenul indicat, ordonanța de substituire a pedepsei privative de libertate cu regimul de semidetencție;
- f) respectarea, de asemenea, a normelor prevăzute pentru regimul de semilibertate.

Libertatea controlată (art.56 din Legea nr.689/1981)

Libertatea controlată comportă respectarea următoarelor reguli:

- a) interzicerea de a se îndepărta din localitatea de rezidență fără autorizație specială acordată pentru motive de serviciu, de muncă, familiale sau de sănătate;
- b) obligația de a se prezenta cel puțin o dată pe zi, la ora fixată, la sediul unității de Carabinieri competență teritorială;
- c) interzicerea de a detine arme, suspendarea permisului de conducere, retragerea pașaportului și obligația a păstra și de a prezenta, la cererea organelor de poliție și în termenul indicat, ordonanța de înlocuire a pedepsei privative de libertate cu libertatea controlată;
- d) judecătorul poate dispune, de asemenea, ca serviciile sociale competente pe teritoriul să se activeze în vederea facilitării reintegrării sociale a condamnatului.

Aceste obligații nu se aplică minorilor; pentru acestia competența de supraveghere este încredințată serviciilor sociale.

Pedeapsa pecuniară (art.71 din Legea nr.689/1981)

Pedeapsa amenzi se aplică sub formă zielor-amendă, iar suma totală ce urmează să fie plătită rezultă din înmulțirea numărului de zile de pedeapsă stabilite de instanță în raport cu gravitatea faptei și persoana făptuitorului, cu suma reprezentând evaluarea în bani a fiecărei zile de pedeapsă ținându-se seama de posibilitățile financiare ale făptuitorului și de obligațiile legale ale acestuia față de persoanele aflate în grija sa.

Pentru a determina suma totală a pedepsei pecuniare substitutive, judecătorul fixează valoarea fiecărei zile amendă (valoare care nu poate fi mai mică de 250 euro sau mai mare de 2.500 euro pe zi, conform art.135 C.pen.) în raport cu posibilitățile financiare ale făptuitorului și cu obligațiile acestuia față de ceilalți membri ai familiei, și o multiplică cu numărul zilelor de pedeapsă detentivă. Suma astfel rezultată va putea fi eșalonată, conform art.133 alin.3 C.pen.

Condiții necesare pentru înlocuirea pedepsei închisorii

Substituirea pedepsei închisorii cu pedeapse alternative este condiționată de îndeplinirea unor cerințe prevăzute de art.53 din Legea nr.689/1981:

a) cerințe de ordin obiectiv:

- dacă judecătorul dispune condamnarea făptuitorului la pedeapsa cu închisoarea care nu depășește 2 ani, poate dispune înlocuirea acesteia cu regimul de semidetencție;
 - dacă judecătorul dispune condamnarea făptuitorului la pedeapsa cu închisoarea care nu depășește un an, poate dispune înlocuirea acesteia cu libertatea controlată;
 - dacă judecătorul dispune condamnarea făptuitorului la pedeapsa cu închisoarea care nu depășește 6 luni, poate dispune înlocuirea acesteia cu pedeapsa pecuniară corespondentă fiecarui tip de infracțiune (penalizarea pentru delictă și amenda pentru contravenții).
- b) condiții de ordin subiectiv prevăzute de art.59 din legea sus-menționată.

Înlocuirea pedepsei privative de libertate cu sancțiunile alternative - în situația îndeplinirii condițiilor obiective și subiective – este una dintre puterile discreționale ale judecătorului penal.

Art.57 din aceeași Lege nr. 689/1981 prevede că o zi de închisoare este echivalentă cu o zi în regim de semidetenție sau cu două zile de libertate controlată.

Determinarea modului de executare a regimului de semidetenție sau a libertății controlate este supus jurisdicției judecătorului delegat de la locul de rezidență al condamnatului și procedura este prevăzută de *art.62-65 din Legea nr.689/1981*, astfel:

- sunt suspendate în caz de notificare a unui ordin de executare a unei alte pedepse detinutive, arest în flagrant direct, reținere a condamnatului, aplicare provizorie a unei măsuri de siguranță, și reîncep să curgă din ziua succesivă eliberării;

- pot fi suspendate pentru motive importante legate de serviciu, de studiu sau familiale, dar nu mai mult de 7 zile pentru fiecare lună de pedeapsă;

- partea restantă se transformă din nou în pedeapsa cu închisoarea dacă condamnatul nu respectă cel puțin una din obligațiile ce-i revin;

- este revocată dacă se ajunge o altă condamnare la pedeapsa cu închisoarea pentru o faptă comisă anterior sau succesiv.

Dacă condamnarea sau restul de pedeapsă este mai mică de 3 ani, condamnatul, în baza rezultatelor obținute din observarea personalității sale, poate fi încredințat serviciilor sociale pentru perioada de pedeapsă rămasă, în timpul căreia va fi urmărit de *Biroul de executare a pedepsei în exterior*.

Cererea de încredințare este adresată magistratului supraveghetor și măsura poate fi acordată de către tribunalul de supraveghere. Aceelași tribunal de supraveghere, dacă confirmă rezultatul pozitiv al perioadei petrecută în timpul încredințării, declară închiderea pedepsei și orice efect penal al condamnării.

Persoana toxicodependentă și sau alcooldependentă, cu condamnare sau rest de pedeapsă mai mică de 6 ani sau 4 ani pentru infracțiuni speciale, care urmează un program de recuperare sau care urmează să se supună unui astfel de program poate să beneficieze și de încredințarea terapeutică. Măsura încredințării nu poate fi luată mai mult de două ori.

Detenția la domiciliu reprezintă o altă măsură alternativă la pedeapsa cu închisoarea. Există o serie de situații care fac posibilă acordarea unei sentințe cu detenția la domiciliu, precum „inculpatul are peste 70 de ani, existența unor motive legate de familie, sănătate sau educație și, mai general, în alte cazuri în care trebuie ispășită o sentință care prevede reținerea pentru nu mai mult de doi ani. Pe durata detenției la domiciliu, inculpatului îi este interzis să părăsească locuința, să comunice cu oameni, altii decât cei care locuiesc cu el sau îl asistă, să se asocieze cu indivizi care prezintă antecedente în ceea ce privește infracțiunile. Totodată „îi este interzis să meargă în anumite locuri sau să desfășoare anumite activități.”³⁴

Monitorizarea electronică reprezintă o măsură alternativă utilizată și în Italia. Introdusă la începutul anilor 2000, monitorizarea electronică nu se aplică în cazul

³⁴European Journal of Probation, Universitatea de București, Vol. 4, Nr. 2012, pp. 73-84, p. 76, disponibil la http://www.ejprob.ro/uploads_ro/756/italy.pdf

„inciptaților care au fost acuzați de delicte sexuale, incluzând aici violul sau agresiunea sexuală.”³⁵

Tribunalul de supraveghere permite arestul la domiciliu persoanei care a împlinit 70 de ani, dacă nu a fost declarat delincvent și nu este recidivist.

Pot să obțină aceeași măsură, pentru o pedeapsă sau un rest de pedeapsă mai mic de 4 ani, femeia gravidă, mama sau tatăl cu copii convivenți de vîrstă mai mică de 10 ani, persoana în condiții speciale de sănătate sau cu vîrstă mai mare de 60 de ani dacă este inaptă sau mai mică de 21 de ani; persoana cu o pedeapsă sau rest de pedeapsă mai mică de 2 ani.

Executarea la domiciliu a pedepselor cu închisoarea, mai mici de 18 luni; în afara de cazurile arătate, legea prevede că pedeapsa cu închisoarea nu mai mult de 18 luni chiar și dacă este rest de pedeapsă dintr-una mai mare să fie executată la domiciliu sau alt loc de sedere, în cazul când este vorba despre subiecti condamnați pentru infracțiuni grave, așa cum prevede art.4 bis din Legea nr.354/1975.

Mama cu copii de vîrstă mai mică de 10 ani, atunci când a executat 1/3 din pedeapsa de 15 ani dacă pedeapsa este închisoarea pe viață, poate beneficia de executare la domiciliu.

IRLANDA

Observând o creștere îngrijorătoare a numărului de încarcerări, în special pentru fapte penale minore și non-violente, Legislativul Irlandez a adoptat în anul 2011, o serie de amendamente privind sistemul de încarcerare și munca în folosul comunității.³⁶

Prima secțiune a Legii privind justiția penală, definește termenii în acest domeniu, din care se remarcă:

Directorul serviciului de probație – numit de către Ministerul de Justiție

Ofițerul de probație

Olițierii Ministerului însărcinați cu funcții în cadrul departamentului de stat pentru care Ministerul este responsabil, cunoscut drept : Serviciul de probație și bunastare, vor fi numiți :

Ofițeri de probație

Ofițeri de bunastare

Ofițeri de probație și bunăstare

Dacă tribunalul sau curtea de judecată consideră ca pedeapsa pentru un făptuitor este de închisoare până la 12 luni, aceasta va lua în considerare dacă crede de cuvînt să săplice o pedeapsă alternativă și anume munca în folosul comunității.³⁷

O instanță de judecată nu va pronunța o sentință de muncă în folosul comunității decat dacă următoarele condiții sunt îndeplinite:

- sunt luate în considerare toate circumstanțele faptei săvârșite

- sunt luate în considerare raportul serviciului de probație.

35 Investigating Alternatives to Imprisonment Within Council of Europe Member States, The Quaker Council for European Affairs, 2010, pag. 56, disponibil la <http://www.ccea.org/wp-content/uploads/2011/05/rprt-alternatives-en-an-2010.pdf>

36 <http://www.iort.ie/alternatives-to-custody>

37 <http://www.oireachtas.ie/documents/bills28/octa/2011/a2411.pdf>

Suspendarea sentinței – art.99 (prerogativa de a suspenda sentințe) al Legii privind Justiția Penală din 2006, amendată în 2007, 2009, 2011.

O sentință suspendată presupune ca instanțele să dea un verdict care să suspende executarea sentinței de încarcerare, în condițiile în care se supune la un control. Două condiții obligatorii se impun:

- Persoana trebuie să mențină un comportament decent, în timpul perioadei de sependare a sentinței provizorii
- Curtea poate impune alte condiții

Dacă o persoană este condamnată pentru un alt delict (după pronunțarea deciziei) sau încalcă condițiile sentinței, în timpul perioadei în care este în vigoare, această condamnare poate fi revocată, iar termenii ei modificate.

O persoană trebuie să fie condamnată la un termen de încarcerare pentru un delict. Persoana trebuie să între într-un proces de supraveghere în legătură cu sentința.

Acolo unde supravegherea probațională în comunitate este dată, ca o condiție a unei sentințe care suspendă privarea de libertate, Serviciul de probaționare are responsabilitate pentru această supraveghere.

Serviciul de probaționare este o agenție din cadrul Departamentului de Justiție și Reformă legislativă. Această oferă gestionarea și managementul persoanelor condamnate în comunitate. Operând la nivel național organizat pe regiuni și trimis la nivel local, deservi în coordonare cu autoritățile locale și pe comunități.

O încălcare a condițiilor unei sentințe suspendate este de competență unei instanțe de judecată.

Acolo unde o persoană este condamnată pentru altă faptă în timpul perioadei de suspendare (fiind o faptă care să desfășurează în timpul acestei perioade) înaintea pronunțării unei sentințe, instanța de judecată trebuie să se refere la sentința inițială și să se determine dacă sentința de suspendare ar trebui revocată.

În cazul în care alte încălcări se întâmplă, următoarele autorități acționează:

- Poliția
- Ofițerul de probaționare

Depinzând de natura încălcărilor, oricare din autoritățile sus-menționate pot formula o cerere la instanțe de judecată, pentru a stabili o dată de audiere pentru cererea de revocare a sentinței de suspendare, acolo unde există temeluri rezonabile pentru a considera că o persoană a încălcărat anumite condiții.

Muncă în folosul comunității

Codul penal prevede că instanțele judecătoarești pot pronunța o sentință de prestare a muncii neremunerate în folosul comunității între 40 și 240 de ore, de către o persoană de 16 ani sau mai mult, dacă a fost condamnat pentru o faptă pentru care se putea da pedeapsă privări de liberitate. Munca trebuie prestată printre-o sentință de muncă în folosul comunității care trebuie executată în mai puțin de un an de la data pronunțării sentinței, (conform art.18 din Legea privind Amenziile din 2010, o sentință de muncă în folosul comunității sub anumite condiții, trebuie executată între 30 și 100 de ore).

Judecătorul determină durată executării unei sentințe de muncă în folosul comunității și specifică alternativele sentinței de privare de libertate, care ar putea fi aplicate dacă sentința de muncă în folosul comunității nu este considerată aplicabilă.

Serviciul de probație din cadrul fiecărei instanțe este serviciul ales pentru determinarea viabilității acestei sentințe și pentru realizarea rapoartelor făcute despre condamnați.

Sentința de supraveghere precizată de *Legea privind substanțele ilicite* din 1977.

Legea substanțelor ilicite (1977) și amendamentele la care a fost supusă, reglementează domeniul folosirii substanțelor ilicite, incluzând precizările rapoartelor făcute despre condamnați, trimise curților de judecată, la fel și supervizarea și opțiunile de tratament.

Art.28 (2) al aceleiași legi, subliniază detaliile supervizării deciziilor curții, care consideră să se aplice alte măsuri.

Toate rapoartele și sentințele de supervizare potrivit Legii sus-menționate sunt făcute în mod special să abordeze problema specifică, dar nu are aplicații pentru alte delicte.

Forma sanctiunii supervizării și alte proceduri judiciare sunt precizate în art.32 al Regulamentului Curților districtuale din 1997.

Serviciul de probație de la fiecare instanță de judecată este stabilit de organul de executare în materie de antecedente sociale conform Legii privind folosirea substanțelor ilicite din 1977 (amendată).

Serviciul de probație are responsabilitatea să retrimită către instanțe, condamnați care nu respectă condițiile legii sus-menționate.

Curtea sub a cărui jurisdicție se presupune că persoană condamnată a încălcat anumite condiții are autoritatea să permită intrarea în vigoare a sentinței de supervizare a persoanei condamnate.

Dacă respectiva instanță de judecată constată că persoană într-adevăr încalcă aceste condiții, procesul de supervizare poate fi revocat și curtea poate, să impună arestul la domiciliu obligatoriu sau să impună o altă pedeapsă.

Sentință de probație

Reprezintă o sanctiune alternativă prevăzută de Regulamentul privind curțile districtuale din 1997.

Dacă instanțe constată fapte care nu au aplicabilitatea unei condamnări dar implică vină, se poate da o sentință de probație care supune persoană condamnată la o perioadă de probație pentru o perioadă determinată de timp de până la 3 ani.

Sentințele de probație sunt considerate condamnări care rămân în cazierul judiciar.

Condițiile care se pot impune persoanei condamnate într-o astfel de sentință sunt: să aibă un comportament bun, să se prezinte în față instanței, să fie sub supravegherea ofițerului de probație, să coopereze, să anunțe orice schimbare de domiciliu sau loc de muncă, să nu se asocieze cu persoane condamnate.

Condamnatul trebuie să semneze un act prin care este de acord cu aceste condiții. Curtea trebuie să îl informeze pe condamnat în scris despre aceste condiții.³⁸

Ofițerul de probație are datoria să viziteze sau să primească rapoarte de la persoană aflată sub supraveghere pentru a determina dacă acesta din urmă respectă condițiile și are un comportament adekvat, în caz contrar acesta va sesiza instanțe de judecată care poate să decidă în privința sentinței.

³⁸ Legea privind Probația condamnaților 1907, secțiunea 2(1), 2(2) și 2(3)

Servicul de probație este o agenție din cadrul Departamentului de justiție și de reformă legislativă. Acesta provoacă gestionarea și managementul comportamentului condamnaților în societate.³⁹

GERMANIA

Principala metodă de sanctiune care se aplică în dreptul penal german este amenda penală, potrivit unei statistici care arată că aceasta a fost sanctiunea aleasă în 79 % din cazurile judecate.⁴⁰

În sistemul juridic german faptele penale se împart în două mari categorii : *Vergehen* (fapte mici) și *Verbrechen* (fapte de o gravitate mai mare, care sunt sancționabile cu minim un an de detinere). Două dintre principiile de bază ale sistemului de detinere din Germania sunt "resocializarea" și "reabilitarea".

Astfel, Legea privind regimul de detinere din Germania, arată că viața din penitenciar trebuie să reflecte cât mai fidel viața din societate, pentru o reintegrare a celui pedepsit după îspașirea pedepsei cât mai eficientă.

Acest principiu este cunoscut drept principiul normalizării.⁴¹ Mergând pe acest principiu și ținând cont de rolul important al familiei în această reintegrare socială, deținutilor li se acordă deseori vizite către rude, pentru a-și căuta locuri de muncă sau locuință.⁴² Rata de întoarcere a deținutilor la locul de detinere a fost de 99 %.⁴³

Tratamentul aplicat unor categorii speciale

Tineri

Pentru această categorie există o abordare diferită aplicată persoanelor cu vârstă între 18 -21 de ani. Această abordare este aplicată din anul 1953, când s-a considerat că această categorie poate fi judecată de Curțile pentru minori, în cazul în care se consideră că dezvoltarea morală și psihologică a cei judecat este insuficientă pentru ca acesta să fie judecat sub legea normală.⁴⁴ Politica aplicată pentru această categorie este una de acordare a sanctiunii minime. Cele mai frecvente sanctiuni care sunt și recomandate prin legea penală sunt: amenda penală, avertismențele, munca în folosul comunității, restituirea prejudiciului, medierea și cursuri de comportament civic sau moral.

Persoane cu dizabilități psihice

În Germania, pentru această categorie socială nu este competent Ministerul Justiției, deoarece persoanele condamnate care au astfel de dizabilități psihice, intră în jurisdicția instituțiilor de specialitate.

Privarea de libertate a tinerilor și suspendarea sentinței pentru probație presupune că judecătorul ia o decizie de reținere, dar executarea este suspendată sub anumite condiții.

³⁹ Legea de justiție și administrație penală 1914 secțiunile 8 și 9

⁴⁰ <http://www.vera.org/sites/ceftest/files/resources/downloads/european-american-prison-report-v3.pdf> p9

⁴¹ <http://www.vera.org/sites/ceftest/files/resources/downloads/european-american-prison-report-v3.pdf> p 7

⁴² Frieder Dünkel, "German Prison Law and Human Rights". Frieder Dünkel and Dieter Rosner, "Germany," in *Imprisonment Today and Tomorrow* (2001), edited by Dirk van Zyl Smit and Frieder Dünkel, 288-350.

⁴³ Ibidem

⁴⁴ <http://www.vera.org/sites/default/files/resources/downloads/european-american-prison-report-v3.pdf> p 14

Durata perioadei de probăjune este decisă de un judecător și poate fi de la 2 la 5 ani dacă se referă la o sentință de privare de libertate.

Suspendarea sentinței este prevăzută de:

(1) art. 56 Codul penal (STGB)⁴⁵

(2) art.21 din Legea privind tribunalele pentru minori (JGG)⁴⁶

Sentința pronunțată nu trebuie să depășească 2 ani.

Trebuie să fie de așteptat ca persoană condamnată să nu comită alte fapte penale în viitor, luând în considerare personalitatea sa, antecedentele sale, circumstanțele faptei și modul în care a fost săvârșită fapta. În cazul privării de libertate la persoanele tinere care depășește perioada de un an, o condiție adițională este că executarea sentinței nu este necesară și ar putea să afecteze dezvoltarea acestor persoane.

Următoarele direcții pot fi impuse doar cu avizul celui condamnat⁴⁷:

1. Tratament medical de o natură invazivă sau tratament pentru dependențe.

2. Schimbarea domiciliului într-un loc sau instituție potrivită

Instanța este autoritatea competență pentru revocarea suspendării. Domiciliul persoanei supravegheate este important în stabilirea organului competent de probăjune care ajută curtea în executarea deciziei de supraveghere.

Curtea va supraveghea comportamentul persoanei condamnate pe perioada probăjunei și respectarea condițiilor la fel și în situația în care s-au dat anumite asigurări.

Suspendarea impunerii de privare de libertate pentru tinere

Sentință condiționată presupune că un judecător pronunță o decizie pentru o persoană Tânără găsită vinovată, iar decizia este suspendată pentru o perioadă de probăjune.

Perioada de probăjune nu poate să depășească 2 ani, sau să fie mai mică de un 1 an.

Persoana Tânără va fi plasată sub supravegherea și îndrumarea unui ofițer de probăjune pentru o parte sau întreagă perioadă de probăjune.

Ordinul pentru suspendarea sentinței⁴⁸

Sentință cu suspendare este prevăzută de:

1) art.67 b din Codul penal (STGB)

2) art.7 (1) din Legea privind tribunalele pentru minori (JGG)

Curtea poate să impună o decizie de internare și spitalizare pentru probleme de ordin mental⁴⁹ sau un tratament pentru tratarea dependenței, cu privare de libertate⁵⁰, dar trebuie să precizeze că aceste decizii să nu fie executate necondiționat.

Dacă instanța de judecată emite un ordin de internare într-un spital psihiatric sau de tratament împotriva dependenței, aceasta va suspenda măsură probăjulin și a perioadelor ei, doar dacă circumstanțele justifică așteptările de care se leagă aceste decizii. O suspendare nu va fi dată dacă persoană trebuie să execute o sentință de incarcere impusă la momentul în care se deliberează asupra acestei suspendări. Sentință de suspendare va duce automat la punerea sub supraveghere a persoanei în cauză.

⁴⁵ http://www.gesetze-im-internet.de/englisch_stgb/

⁴⁶ <http://diejura.org/gesetze/JGG/21.html>

⁴⁷ Art.56c (3) Codul penal german

⁴⁹ (§63 StGB)[1]

⁵⁰ (§63 StGB)[2]

Autoritatea de supraveghere este organizată în același mod, însă are propria ei competență de a începe investigații pentru a controla o persoană aflată sub supraveghere.

Domiciliul persoanei aflate sub supraveghere este un factor determinant pentru stabilirea autorității competente, iar curtea va decide în cazul incalcării măsurilor și condițiilor.

Alte sancțiuni alternative date de instanțe:

- Obligația persoanei condamnate să informeze o anumită autoritate despre o eventuală schimbare a domiciliului

- Obligația să nu intre în anumite localități, locuri determinate

- Obligații care presupun limitări ale mobilității

- Obligația să se prezinte periodic sau la anumite date în față anumitor autorități

- Obligația să evite contactul cu anumite persoane

- Obligația să compenseze finanțar prejudiciul cauzat de către fapta sa și obligația să pună la dispoziție dovezi ale respectării condițiilor și obligațiilor impuse

- Obligația să ducă la bun sfârșit munca în folosul comunității – Curtea trebuie să determine modul, data și locul precum și instituția unde persoana condamnată trebuie să presteze muncă. Nu poate să delege această acțiune către un ofițer de probație.

Condiții:

Persoana condamnată să presteze 50 de ore în serviciul comunității, în decursul a 3 luni, pentru instituția "x" în concordanță cu o specificație mai detaliată.

- Obligația să coopereze cu un ofițer de probație sau cu un reprezentant al serviciilor sociale care are responsabilități cu privire la persoanele condamnate.

Instanța va plasa persoana condamnată sub supravegherea și îndrumarea unui ofițer de probație pentru o parte sau pentru toată perioada probației dacă se consideră acest lucru necesar pentru prevenirea altor fapte.

- Obligația să se supună la un tratament terapeutic sau tratament pentru dependență.

Monitorizarea electronică are ca scop să supravegheze arestarea la domiciliu sau restricțiile de a fi prezent în anumite locuri.⁵¹ Astfel, este doar o metodă care acompaniază instrucțiunile inițiale despre locurile unde ar trebui sau nu să fie și care acompaniază supravegherea ofițerului de probație, care are competență să verifice dacă condițiile au fost respectate.

MAREA BRITANIE

ANGLIA⁵²

În dreptul englez, este consacrată instituția *scutirii condiționate de aplicare a pedepsei*, aplicabilă în cazul în care: persoana săvâršește o infracțiune a cărei pedeapsă nu este stabilită în mod expres; circumstanțele comiterii faptei și personalitatea infractorului dovedesc iraționalitatea aplicării pedepsei; adoptarea unei măsuri de probație (care implică supravegherea și asistența condamnatului) ar fi prea severă; termenul de încercare este de maxim trei ani.

⁵¹ Art.56c (2) no. 1 SfGB

⁵²Articolul 177 din Codul Penal 2003

Sistemul de probațiune englez are la bază modelul „punishment or enforcement”⁵³. Ofițerii de probațiune din Anglia adesea verifică datele doar telefonic deoarece se consideră că infractorul va face tot posibilul să respecte regulile. De asemenea, se poate cere o pedeapsă de probă. În ceea ce privește măsurile speciale, durata tratamentului în Anglia (Scoția și Țara Galilor) poate fi limitată la 2 ani iar orice abatere serioasă de la reguli poate duce la detenția individului.⁵⁴ Perioada de muncă în folosul comunității este de 12 luni.⁵⁵

Legislația Angliei, Țării Galilor și Scoției este unică în Europa în ceea ce privește stabilirea ordinelor de compensație ca sanctiuni neprivative de libertate independente.⁵⁶ Această compensare acoperă orice pierdere sau prejudiciu suferit de victimă ca rezultat al faptei ilicite. Suma maximă care poate fi impusă de instanțe este de 2000 de lire.⁵⁷ Numeroase cercetări din Anglia și Țara Galilor au arătat că amenzile duc la scaderea nivelului de recidivism.⁵⁸ În Scoția, o amendă poate fi transformată în executare până la 2 ani de închisoare.⁵⁹

Pe de altă parte, durata maximă pentru arestul la domiciliu este cuprinsă între 3-4 luni.⁶⁰

Munca în folosul comunității - sancțiune alternativă

Această sentință poate fi dată numai pentru infracțiunile care includ o pedeapsă privativă de libertate (în sistemul de drept din Anglia și Țara Galilor unele infracțiuni mai puțin grave sunt doar posibile de amenzi). Nu există condiții legale referitoare la tipul de infracțiune sau cazierul judiciar.

Consumările infractorului este necesar pentru:

- muncă în folosul comunității;
- tratamentul sănătății mintale;
- reabilitare după consum de droguri;
- pentru tratarea alcoolismului.

Munca în folosul comunității poate fi impusă împreună cu sancțiuni financiare dar nu poate fi contopită cu o pedeapsă privativă de libertate sau cu suspendarea executării pedepsei.

Serviciul Național pentru Gestionarea Infractorilor (NOMS) este o agenție a Ministerului Justiției și este responsabilă pentru furnizarea de servicii de gestionare a infractorilor adulți din Anglia și Țara Galilor. Există un total de 35 de Servicii de Probațiune care sunt direct responsabile pentru evaluarea, managementul riscului și supravegherea infractorilor pe baza granițelor geografice.

⁵³ Ioan Dumescu, „An Exploration of the Purposes and Outcomes of Probation in European Jurisdictions”, „Probation Journal”, 2008, Sege, vol. 55 (3) p. 273. Ecaterina BALICA, Instituționalizarea probațiunii în România: Practici și Strategii Situaționale în Contextul (Post) Aderării la Uniunea Europeană, p. 2, <http://www.revistadesociologie.ro/pdf-ur/3-4-2009/08-EBalica.pdf>, 29.10.2015.

⁵⁴Raluca-Alexandra Fășie, Sanctiunile neprivitive de libertate, Universitatea Nicolae Titulescu, Studiu coordonat de Prof.univ.dr. Traian Dima și Conf.univ.dr. Costică Păun, <http://legestart.ro/sanctiuni-ne-privitive-de-libertate/>, 30.10.2015.

⁵⁵Ibidem.

⁵⁶Ibidem.

⁵⁷Ibidem.

⁵⁸Ibidem.

⁵⁹Ibidem.

⁶⁰Ibidem.

Persoana este atribuită unui ofițer de probațiune - „Offender Manager” - din partea Serviciului de Probațiune care acoperă localizarea geografică.

Sentință de închisoare cu suspendare

Sanțiuie alternativă⁶¹ prin care instanța va stabili o perioadă de supraveghere, timp în care infractorul trebuie să se supună cerințelor comunității. Dacă infractorul nu respectă și nu se supune cerințelor sau comite o nouă infracțiune, va reveni instanței de judecată. Instanța are competența de a activa pedeapsa cu închisoarea sau, alternativ, de a înlocui o pedeapsă privativă de libertate mai scurtă sau pentru a face condițiile mai severe.

Acastă sentință poate fi dată numai pentru infracțiunile privative de libertate. Nu există cerințe legale referitoare la tipul de infracțiune sau cazierul judiciar, dar sentința trebuie să fie de cel puțin 14 zile și nu mai mult de 12 luni.

Decizia pedepsei cu suspendare poate fi coroborată cu compensații finanțare.

Amânarea sentinței⁶²

Sentința poate fi amânată de către instanță sau de către magistrați pentru o perioadă de până la 6 luni, pentru a permite luarea în considerare a comportamentului infractorului după condamnare sau schimbări de circumstanțe.

Astfel, instanța poate numi un reprezentant al serviciului local de probațiune care poate acționa ca supraveghetor în timpul perioadei de amânare.

Aceasta poate solicita de asemenea o altă persoană care să acioneze în calitate de supraveghetor în timpul perioadei, dar numai cu acordul persoanei respective. În timpul perioadei de amânare, instanța poate impune infractorului o serie de condiții pe care ambele părți le consimt și pe care sunt de acord să le respecte. Contravenientul trebuie să consimtă și trebuie să se angajeze să respecte toate cerințele. Nu există condiții specifice cu privire la infracțiune, dar instanța de judecată trebuie să considere că amânarea este în interesul justiției.

Arestul la domiciliu (HDC)

În Anglia, arestul la domiciliu sau „Home Detention Curfew” (HDC) a fost introdus la 28 Ianuarie 1999.⁶³ Acesta practică mai este cunoscută și sub denumirea de „tagging”. Obiectivul arestului la domiciliu este aceala de a asigura o mai bună tranzitie a acuzatului. Sunt consideranți eligibili pentru arest la domiciliu persoanele care au vîrstă de peste 18 ani și care au de ispășit pedeapse mai mari de 3 luni, dar nu mai mult de 4 ani de zile.⁶⁴ Durata minimă pe care o persoană trebuie să o petreacă în arest la domiciliu este de 14 zile.

Există 2 scheme legale foarte similare care operează în paralel : una prin Legea de Justiție Penală 1991 (astfel cum a fost introdus prin art.34A a Legii de prevenire a

61 Art. 189 al Legii de Justiție Penală, 2003

62Art. 278 al Legii de Justiție Penală, 2003

63Home Detention Curfew, HM Prison Service, Order Ref. Number 6700, p.2. www.justice.gov.uk/downloads/offenders/paipso/psa/psa-6700.doc, 01.11.2015.

64Prisoners Families and Friends Service: Information Sheet No.2, Home Detention Curfew, p.1, <http://www.pffs.org.uk/uploads/Tagging.pdf>, 01.11.2015.

Criminalității și Neregulilor - „Crime and Disorder Act” 1998) iar cealaltă legată de art.246 din Legea de Justiție Penală din 2003.

Arestul la domiciliu ("HDC") este o formă de eliberare anticipată discrețională în care obiectul este monitorizat electronic timp de 12 ore pe zi.

Persoanele condamnate pot fi eliberate cu până la 135 de zile mai devreme decât era prevăzută inițial data eliberării (la mijlocul perioadei de sentinjă aplicată de către instanță de judecată). Puterea este exercitată de către directorul închisorii („prison governor”), în numele secretarului de stat.

Acestă măsură se aplică numai condamnaților cu pedepse cuprinse între 3 luni și 4 ani de închisoare.

Deținuții trebuie să execute un minim de un stert din pedeapsa (cu un minim de 30 de zile în arest), înainte de a fi lăsați în arest la domiciliu (HDC). De asemenea, deținuții trebuie să ispășească cel puțin 14 zile de arest la domiciliu (HDC) după eliberare.

Monitorizarea electronică în arestul la domiciliu este obligatorie. Pentru acesta, este necesar acordul deținutului.

Obligația de a efectua muncă în folosul comunității

Instanța impune ca infractorul să efectueze 40 - 300 de ore de muncă neremunerată. Instanța trebuie să se asigure că infractorul este capabil pentru a efectua astfel de muncă.

Obligația de a coopera cu un consilier de probăjune sau cu un reprezentant al unui serviciu social care are responsabilități în ceea ce privește persoanele condamnate.

Infractorul trebuie să respecte toate condițiile pentru munca în comunitate, trebuie să păstreze legătura cu ofițerul responsabil conform instrucțiunilor și trebuie să informeze ofițerul responsabil cu privire la orice schimbare de adresă.

Monitorizarea electronică a respectării unei decizii de muncă pentru comunitate nu poate fi impusă în cazul în care Secretarul de Stat nu a notificat instanță de dispozitivele de monitorizare electronice ce sunt disponibile în zona în cauză.

SCOTIA⁶⁵

Serviciu în folosul comunității

Instanța impune un ordin de *prestare de servicii pentru comunitate – CPO* - ca alternativă la detenție care va include o serie de cerințe dintr-un total de 9 disponibile (de asemenea impuse de instanță de judecată). "Instanța de judecată" este un termen generic folosit pentru toți judecătorii de la Curtea Supremă, „sheriffs din Sheriff Court” și judecătorii pentru pace și magistrați.

Există anumite limite minime și maxime în ceea ce privește perioada de supraveghere, numărul de ore de muncă neremunerate/ alte activități care pot fi impuse și timpul în care altă activitate trebuie completată etc. Aceste limite sunt, de asemenea, specificate de către instanță ca parte a CPO.

CPO reprezintă o alternativă la detenție care prevede o serie de cerințe pe care infractorul trebuie să le respecte.

⁶⁵ Secțiunile 227A - 227ZK ale Codului de Procedură Penală (Scotia) 1995 (introduse de articolul 14 al Legii Justiției Penale și de Licențiere (Scotia).

CPO poate fi impus pentru o perioadă de 6 luni și până la 3 ani (minim și durata maximă a obligației de supraveghere care trebuie să fie aplicată în toate cazurile, cu excepția muncii neremunerate / altă activitate care poate fi impusă pe cont propriu).

Muncă neremunerată / alte cerințe pot fi impuse pentru un anumit număr de ore între 20 și 300. Alt element de activitate de muncă neremunerată/alte cerințe legat de activitate nu trebuie să depășească 30% din numărul total de ore impuse sau 30 de ore, luându-se în calcul numărul mai mic.

CPO poate include 9 cerințe. Decizia referitoare la condițiile impuse este luată de instanță, ca urmare a luarii în considerare a faptelor și raportul de analiză socială prezentat de asistență socială. Cerințele sunt următoarele:

- supravegherea infractorilor;
- compensarea;
- Munca neremunerată;
- Durata programului;
- Locul de domiciliu;
- tratament de sănătate mintală;
- tratament pentru dependență de droguri;
- tratament pentru dependență de alcool;

În cazul muncii neplătite, în cazul în care se impune ca fiind singura cerință a unui CPO, un ofițer în folosul comunității este responsabil de supravegherea și asigurarea respectării acesteia.

- Ordonatorul de credite responsabil (asistență socială) va prezenta un raport încălcare în fața instanței și oferă detalii despre eșecului infractorului de a se conforma cu cerințele CPO.
- Instanța (judecătorul, șeriful sau judecătorul de pace) va decide cu privire la măsurile cele mai potrivite - de obicei emite o citare pentru infractor pentru o audiere de încălcare a legii sau un mandat de conciliere.
- Dacă infractorul admite încălcarea în cadrul ședinței, instanța decide cu privire la sancțiunea cea mai potrivită și cazul este închis. Dacă infractorul neagă încălcarea, o audiare este stabilită pentru a prezenta dovezi.
- Procurorul fiscal prezintă dovada încălcării în cadrul ședinței cu acest scop. Asistența socială poate fi, de asemenea, chemată să depună mărturie în cazul infractorului. În urma acestei audieri, instanța va decide dacă încălcarea este demonstrată. Dacă se dovedește încălcarea, instanța va impune apoi o sancțiune corespunzătoare, astă cum este prevăzut de legislație.
- Monitorizarea electronică este folosită ca o sancțiune pentru încălcarea CPO și drept o condiție a unei decizie de eliberare în cazul în care se consideră adekvat. De asemenea, este utilizată ca parte a unei restricții de privare a libertății - o sancțiune alternativă.
- Monitorizarea electronică este utilizată ca un mijloc de a monitoriza respectarea cerințelor în cazul unei arestări la domiciliu sau al unui anumit spațiu la care trebuie să se limiteze persoana monitorizată.

Arestul la domiciliu a fost introdus în Scoția în 2006 și este folosit pentru perioadele mici de pedeapsă. Perioada de arest la domiciliu trebuie să reprezinte un sfert din totalul pedepsei. Perioada minimă este de 2 săptămâni iar cea maximă este de 6 luni.⁶⁶

⁶⁶Home Detention Curfew, Scottish Prison Service, <http://www.sps.gov.uk/Corporate/Information/HomeDetentionCurfew.aspx>, 01.11.2015.

OLANDA

În Olanda, magistrații au o gamă foarte largă de sancțiuni alternative pe care le pot pronunța în loc de condamnare⁶⁷.

Una dintre opțiunile alternative este "tranzacția". Aceasta presupune ca infractorul să platească o sumă către trezorerie pentru a evita judecata penală.

O astfel de tranzacție poate presupune și transmiterea unor bunuri obținute în urma faptelor sale pentru care este judecat sau o sumă echivalentă prejudiciului.

O altă sancțiune este *prestarea de servicii neremunerate* pentru a recupera prejudiciul produs. Această masură poate fi aplicată doar pentru fapte a căror pedeapsă ajunge la maxim 6 ani, dar care în Olanda acoperă vasta majoritate a delictelor.

Alte măsuri alternative din sistemul penal olandez pot fi:

- *Amenda penală*
- *serviciul în folosul comunității*
- *compensării*
- *restricții de conducere*
- *mediere*
- *confiscarea de bunuri obținute fraudulos*

În Legea privind sanctiunile financiare din 1983 este precizat principiul prin care amenzile penale sunt preferate în fața pedepselor privative de libertate inclusiv ale celor pe viață.⁶⁸ Totuși, instanțelor le este solicitată să motiveze clar considerențele pentru care se preferă amenda în locul pedepselor privative.

PORUGALIA

Înlocuirea pedepsei cu închisoarea

Sanctiune alternativă prevăzută de art. 43 din Codul penal⁶⁹, aprobat prin Decretul-lege nr 400/1982 și republicat prin Legea nr 59/2007.

Există două situații în care poate fi aplicată:

- a) În cazul în care sentința cu închisoarea nu depășește 1 an, pedeapsa poate fi substituită cu o amendă sau o altă sanctiune aplicabilă care implica privarea de libertate, (art. 43, alin. 1 din Codul penal)
- b) Când pedeapsa cu închisoarea nu depășește 3 ani, judecătorul poate înlocui închisoarea cu o altă sanctiune, cum ar fi interdicția pe o perioadă de la 2 la 5 ani, de exercitare a profesiei sau activității, în sectorul public sau sectorul privat, atunci când infracțiunea a fost săvârșită de condamnat în exercitarea profesiei respective, ori de câte ori instanta ajunge la concluzia că, prin acest mijloc pedeapsa se realizează într-un mod adecvat și suficient.

67 <http://vip-project.tlv/sites/default/files/vip/VIP%20Situation%20in%20The%20Netherlands.pdf>

68 Financial penalties Act 1983 - <http://www.ejcl.org/64/art64-27.html>

69 <http://www.codopenal.pt/>

În cazul de mai sus a), pedeapsa închisorii nu poate depăși 1 an și executarea pedepsei nu poate fi o condiție considerată necesară pentru a preveni comiterea de infracțiuni în viitor;

b) În cazul în care sentința cu închisoarea nu depășește 3 ani și judecătorul poate înlocui pedeapsa închisorii cu interdicția de a desfășura o activitate profesională sau o funcție publică sau privată sau activitate în cazul în care:

- Infracțiunea a fost comisă în exercitarea acestei activități profesionale, funcție;
- Pedeapsa cu închisoarea nu depășește 3 ani;

Judecătorul consideră că sanctiunea alternativă este adecvată și suficientă pentru a îndeplini obiectivele pedepsei⁷⁰. (Art. 498 din Codul de procedură penală)

Sentința este notificată directorului persoanei condamnate. În cazul interzicerii exercitării unei funcții publice, iar în cazul de interdicție de exercitare a unei activități profesionale către autoritatea competentă, atunci când profesia depinde de o autorizație sau aprobare publică. (Art. 499 din Codul de procedură penală⁷¹).

Arestul la domiciliu

Sanctiune alternativă stipulată de art. 44 din Codul Penal⁷² aprobat prin Decretul-lege nr 400/1982 și republicat prin Legea nr 59/2007.

În anumite cazuri, judecătorul poate stabili că pedeapsa cu închisoarea este înlocuită cu obligația de a sta acasă (arest la domiciliu). Această obligație este supravegheată cu ajutorul mijloacelor tehnice de control de la distanță (monitorizare electronice).

Judecătorul poate stabili arestul la domiciliu în cazul în care:

- Persoana condamnată își dă consimțământul;
- Judecătorul consideră că această sanctiune alternativă este adecvată și suficientă pentru a îndeplini obiectivele pedepsei;
- Pedeapsa cu închisoarea nu depășește un an;
- Pedeapsa cu închisoarea nu depășește doi ani, în cazul în care circumstanțele cazului sunt împotriva încarcerării, și anume că persoana condamnată:
 - este gravidă;
 - este sub vîrstă de 21 de ani sau cu vîrstă de peste 65 de ani;
 - este bolnavă sau cu handicap;
 - are un minor în întreținere;
 - are o rudă ce depinde exclusiv de el / ea.

Directia Generală pentru Reintegrare Socială din Ministerul Justiției este responsabilă de supravegherea sistemului de monitorizare electronică. (Art. 5. din Legea nr. 122/2009 care reglementează monitorizarea electronică).

Munca în folosul comunității

Sanctiune alternativă menționată de art. 58. și 59 din Codul penal, aprobat prin Decretul-lege nr 400/1982 și republicat prin Legea nr 59/2007.

În anumite circumstanțe judecătorul poate înlocui pedeapsa închisorii cu o sanctiune în conformitate cu care persoana condamnată lucrează pentru comunitate.

⁷⁰http://www.pgdilboa.pt/eis/lei_mosstra_articulado.php?licha=501&artigo_id=&n_id=1998&pagina=5&tabelas=lets&versao=&so_miolo=71

⁷²<http://www.codigopenal.pt/>

Această sanctiune înseamnă că persoana condamnată oferă servicii gratuite pentru interesele comunității sau alte instituții publice.

Judecătorul poate lua o astfel de decizie, atunci când:

- Persoana condamnată își dă consimțământul;
- Pedeapsa cu închisoarea nu depășește 2 ani;
- consideră că este adecvată și suficientă pentru a îndeplini obiectivele pedepsei.

Direcția Generală pentru Reintegrare Socială este responsabilă pentru trimiterea de rapoarte către instanță ori de căte ori există încălcări (art. 498 din Codul de procedură penală).

În conformitate cu art. 54, alin. 3, lit.a) și b) din *Codul penal portughez*, persoana condamnată trebuie să:

- răspundă la cîtați de către serviciile sociale;
- acceptă vizite din partea serviciilor sociale;
- furnizarea de informații și documente.

Aceste obligații pot fi impuse în cazul în care judecătorul întocmeste un plan de reintegrare. (art. 53 din Codul penal) El poate întocmi un plan de reintegrare și atunci când a suspendat executarea pedepsei sau dispune liberarea condițională.

SPANIA

Eliberarea sub supraveghere este prevăzută de art. 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86 și 87 din *Codul Penal*.⁷³ Această măsură implică suspendarea totală a executării pedepsei cu închisoarea, cu obligația de a urma una sau mai multe reguli de comportament (măsuri de eliberare supravegheate).

Judecătorul sau instanța poate suspenda executarea pedepsei cu închisoarea de până la 2 ani. Judecătorul va lua în considerare riscul potențial reprezentat de către autorul infracțiunii, precum și de faptul că pot exista alte proceduri penale deschise împotriva acestuia.

Suspendarea va fi de la 2 la 5 ani în cazul în care pedeapsa cu închisoarea este mai mică de 2 ani, de la trei luni la un an pentru infracțiuni minore, având loc anterior audierea părților și luând în considerare situația personală a infractorului, faptele și durata pedepsei.

Suspendarea executării nu se va aplica pentru soluționarea laturii civile respectiv răspunderea civilă.

Judecătorul sau instanța poate suspenda o sentință fără condiții în cazul în care infractorul suferă de o boală incurabilă, cu excepția cazului în care la momentul comiterii faptei infractorul avea o altă condamnare cu suspendare pentru același motiv.

Suspendarea executării pedepsei este întotdeauna condiționată pentru infractor de a nu comite o nouă infracțiune în perioada de timp stabilită de judecător. În cadrul pedepselor cu suspendare judecătorul poate, dacă consideră necesar, să impună anumite obligații suplimentare:

1. Interzicerea de a merge în anumite locuri.

2. Interzicerea de abordare a victimei sau unor rude ale sale sau alte persoane, sau interzicerea de a comunica cu ei.

⁷³ <https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-1995-25444>

3. Interzicerea de a călători fără autorizarea judecătorului local sau instanței.
4. Înfățișarea în fața Serviciului de administrare a instanței, în scopul de a raporta și explica activitățile sale.

5. De a lăua parte la formarea profesională, educațională, culturală.

6. Orice altă obligație pe care judecătorul le consideră necesare pentru condamnat pentru reabilitare socială, cu consumul său anterior, și atât timp cât nu există nicio atingere pentru demnitatea lui.

Muncă în folosul comunității

Sancțiune penală alternativă prevăzută de art. 33, 39, 40, 49, 53 și 88 din Codul Penal.⁷⁴

Persoana condamnată are obligația de a efectua diferite activități comunitare neremunerate. Aceste activități pot consta, în legătură cu infracțiuni similare ca cea săvârșită de infractor, în repararea prejudiciului sau sprijinirea victimelor.

Munca în folosul comunității poate fi dispusă de către instanță cu un maxim de 8 ore pe zi. Condiții :

1. executarea acesteia va fi controlată de către Autoritatea de Supraveghere respectiv judecătorul de penitenciar.

2. executarea acesteia va fi supravegheată de către Administrația Penitenciarului.

3. nu aduce atingere demnității persoanei condamnate.

4. administrația penitenciarului trebuie să furnizeze serviciul comunității și stabilește acordurile de cooperare necesare.

5. serviciul comunitar se bucură de același nivel de protecție ca și cel pe care legile de securitate socială le oferă pentru locul de muncă.

6. nu este condiționată de orice interese economice.

Munca în folosul comunității va fi aplicată pentru:

anumite infracțiuni legate de violență, violență în familie, furt auto, infracțiuni conexe, nerespectarea obligațiilor familiare, de pericol, amenințare, acuzații calomnioase, daune materiale în sectorul public sau privat, infracțiunilor de mediu și cruzimea față de animale.

Tot în acest sens, art. 37 din Codul penal precizează că arestul la sfârșit de săptămână se aplică timp de 36 de ore, ceea ce este egal cu două zile (se are în vedere partea luminoasă a zilei), iar perioada maximală a acestei pedepse este de 24 de săptămâni, cu excepția cazurilor, când arestul este aplicat în locul pedepsei în forma închisorii.

SUEDIA

În Suedia, țara cu cea mai scurtă perioadă de închisoare, aceasta poate fi impusă dacă sunt motive speciale, iar pedeapsa minimă pentru o faptă penală este de 1 an de închisoare sau mai mult.

Sentință cu probațione - Sancțiune alternativă - art.28 și 30 din Codul Penal⁷⁵

O sentință de probațione înseamnă că persoana condamnată este sub supraveghere pe perioadă de probă de 3 ani. În timpul perioadei de probă, persoana

74 <https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-1995-25444>

75 www.legislationonline.org/documents/id/8919

condamnată trebuie să ducă o viață ordonată și să încerce să se sprijine pe abilitățile sale. Regulile pot fi impuse în ceea ce privește modul său de viață (măsurile de probălune). O sentință de probălune poate fi, de asemenea, corroborată cu o zi-amendă și cu condiția de a face muncă în folosul comunității sau închisoare pe termen scurt (maximum 3luni).

Dacă condamnatul comite noi infracțiuni sau încalcă orice condiții speciale, sentința de probă poate fi revocată și alte sancțiuni pot fi impuse.

Instanța poate alege o sentință de probălune în loc de închisoare în cazul în care există motive să se credă că o astfel de sancțiune poate contribui la dosarul inculpatului dacă acesta a avut antecedente penale. De asemenea, ca regulă principală, pedeapsa pentru infracțiuni nu trebuie să depășească un an de închisoare.

Motive speciale de probălune pe care instanța le poate lua în considerare:

- Dacă a avut loc o îmbunătățire evidentă în situația personală sau socială a acuzatului într-un sens în care poate fi presupusă ca având un impact asupra criminalității;
- Dacă acuzatul este supus unui tratament pentru abuzul de substanțe care produc dependență sau alta condiție care poate fi presupusă a avea un impact asupra criminalității sale, sau dacă utilizarea abuzivă a unei substanțe care produce dependență sau o altă circumstanță specială care necesită îngrijire esențială sau alt tratament care a contribuit la săvârșirea infracțiunii și acuzatul se declară dispus să urmeze un tratament în conformitate cu un plan personal care poate fi realizat în colaborare cu punerea în aplicare a sancțiunii sau dacă inculpatul este dispus să beneficieze de o perioadă de probă condiționată de muncă în folosul comunității;

Curtea poate decide dacă o persoană condamnată la probălune trebuie să respecte condițiile care pot fi legate de:

- Locul de reședință sau de găzduire pentru o perioadă determinată de până la maximum 1 an de zile atunci când este cazul.

- Ocuparea forței de muncă, alte activități lucrative, educație sau formare,

- Îngrijire medicală, tratament pentru alcoolism sau alte îngrijiri sau tratament sau în afara unui spital sau a altrei unități similare. În acest caz, e posibil să le fie prescris să ofere probe de sânge pentru a monitoriza că nu se află sub influența unor substanțe care produc dependență.

- O leză de probălune poate fi, de asemenea, combinată cu o zi-amendă și cu o condiționare de muncă în folosul comunității sau cu închisoare pe termen scurt (maximum trei luni)

- Instanța districtuală (*tingsrätit*) pronunță sentința de probălune.

- Serviciul Penitenciar și Probălune suzedez este parte a sistemului juridic și este responsabil de supravegherea persoanelor condamnate. Principalele atribuții ale Serviciului sunt: de a pune în aplicare sentințele de închisoare și probălune, de a supraveghea persoanele eliberate condiționat, de a pune în aplicare instrucțiuni pentru folosul comunității și să efectueze anchete în cauze penale. Serviciul Penitenciar și Probălune este compus dintr-un sediu central, 6 birouri regionale și un serviciu de transport. Fiecare regiune dispune de închisori de arest preventiv, penitenciare și unități de probălune, care cooperează pentru a ajuta inculpații să se adapteze în cel mai bun mod posibil la o viață fără criminalitate.

Sentință condiționată - Sanctiune alternativă⁷⁶

La o pedeapsă condiționată impusă de o instanță poate fi supusă o persoană care a săvârșit o infracțiune pentru care sanctiunea unei amenzi este considerată inadecvată. Codul penal nu prevede un maxim pentru valoarea penală a infracțiunii care ar putea fi sancționată cu o pedeapsă condiționată. Cu toate acestea, practica judiciară a stabilit, ca regulă principală, că valoarea penală a infracțiunii să nu depășească un an de închisoare. În plus, instanța poate lua în considerare natura infracțiunii. Instanța poate alege o sentință condiționată în loc de închisoare în cazul în care există temerea că acuzatul va fi vinovat de criminalitate continuă. O pedeapsă condiționată nu necesită acordul persoanei acuzate.

Instanța poate considera că sentința poate fi contopită cu muncă în folosul comunității. Pe de altă parte, o astfel de condiție necesită acordul persoanei condamnate.

Persoana condamnată la o pedeapsă condiționată este obligată să ducă o viață ordonată și să poată să se întrețină.

Dacă infractorului i-a fost impus să ofere despăgubiri pentru prejudiciile cauzate de infracțiunea comisă, infractorul va face ceea ce se află în capacitatea sa de a îndeplini această obligație. Instanța poate stabili că, în timpul perioadei de probație infractorul să plătească prejudiciul adus.

O pedeapsă condiționată poate fi coroborată cu „o zi-amendă” cu condiția de a efectua muncă în folosul comunității, dar nu cu o pedeapsă privativă de libertate.

Parchetul este responsabil pentru incidentele legate de încălcarea perioadei de probație.

În cazul în care inculpatul nu se conformează cu ceea ce se cere de la el în cadrul sentinței condiționate, instanța poate, în cazul în care procurorul acționează în acestă chestiune înainte de expirarea perioadei de probă și având în vedere circumstanțele să i se acorde un avertisment sau o revocare a sentinței condiționate și va decide adoptarea unei alte sancțiuni.

„Autoritatea de Procuratura suedeza” are trei sarcini principale: să investigheze infracțiunile, să decidă dacă să înjleze sau nu procedurile legale și să apară în instanță.

O sentință condiționată și o pedeapsă de probație pot fi contopite cu condiția de a presta muncă în folosul comunității, între 40 și 240 de ore de muncă neremunerată.

Concluzii

Aceste sancțiuni penale neprivative de libertate reprezintă o alternativă preferabilă pedepsei cu închisoarea doar în cazul unor infracțiuni mai puțin grave și a unor infractori care prezintă un pericol social redus datorită numeroaselor avantaje pe care le prezintă.

Sanctiunile penale alternative la pedeapsa închisorii reprezintă un remediu pentru eliminarea consecințelor negative ale detenției și o consecință a evoluției și umanizării pedepselor.

Ca efect al globalizării, sursele de reglementare juridică internațională, precum și reglementările la nivelul Uniunii Europene au reprezentat un serios impuls în afirmarea și implementarea sancțiunilor penale alternative la pedeapsa închisorii și a măsurilor comunitare.

Un rol important în executarea sancțiunilor penale alternative revine serviciilor de probație, care își destășcă activitatea în toate fazele procesului penal.

⁷⁶Art. 27 și 30 Codul Penal Suedez - <http://www.gov.mil.se/government-policy/judicial-system/the-swedish-penal-code/>

Avantajele de natură economică și socială ale sancțiunilor penale alternative explică în mare măsură necesitatea aplicării lor, concomitent cu diversificarea acestor sancțiuni pentru a răspunde mai eficient individualizării în funcție de persoana infractorului, precum și necesității apărării societății.

LumeaJustitiei.ro

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ

1. Gheorghe Florian, *Fenomenologie penitenciară*, Oscar Print, Bucureşti, 2003
2. Lupaşcu Dan, *Punerea în executare a pedepselor principale*, Rosetti, Bucureşti, 2003
3. Morar Cristina, *Suspendarea condiţionată a execuţiei pedepsei – şansă sau capcană* Lumina Lex, Bucureşti, 2002
4. Oancea Ion, *Drept execuţional penal*, ALL Educaţional, Bucureşti, 1998
5. Păun Costică, *Criminologie*, Europa Nova, Bucureşti, 2000
6. Brezeanu, Ortansa - Sancţiunile neprivative de libertate în documentele internaţionale (II). Romanian Penal Law Review, Jul-Sep2013, Vol. 20 Issue 3, p161-167.